

Přinášet smíření

Válka na Ukrajině na nás všechny doléhá. Začínáme pociťovat její dopady – zdražování, inflaci, ekonomickou nejistotu. Její důsledky v nás probouzejí silné vnitřní reakce, které pak určují naše postoje: soucit i obavy, bolest i její popírání, bezmoc, hněv a někdy i zlost a nenávisť. Toužíme po míru, chceme, aby se svět vrátil zpět, ale tušíme, že cesta zpátky neexistuje. Jsme všichni vystaveni zkoušce našeho lidství a také naší křesťanské víry. Jak se dívat dopředu?!

Věříme, že jako křesťané máme jednu možnost: posilovat cesty k usmíření. Nejde o to, smířit se s nespravedlností, nejde o usmíření rozzlobeného agresora. Jde nám o smíření, kterému nás učí Kristus: „Milujte své nepřátele, prokazujte dobro těm, kdo vás nenávidí.“ (Lk 6,28) A svatý Pavel: „Nikomu neodplácejte zlým za zlé. Usilujte o dobro pro všechny lidi.“ (Řím 12,17)

Náš stále více znesvářený svět potřebuje osoby, které do něho vnášejí smíření. Cest k tomu je mnoho. O některé z nich se s vámi chceme podělit.

Petr Havelčec

Examen a cesta zrání

Ignác považoval modlitbu examen či zpytování svědomí za nejdůležitější nástroj duchovního růstu, dokonce významnější, než je pravidelná meditace.

Význam této modlitby podnětně ozřejmil George Aschenbrenner SJ ve své dnes již klasické studii z roku 1972, která byla nedávno celá publikována na našich webových stránkách. Přinášíme vám ji ve zkrácené verzi.

Dnešní člověk zaměřený na výkon, produktivitu a měřitelný úspěch může examen chápat jako ztrátu času a překážku pro spontánní poryvy života. George Aschenbrenner SJ poukazuje na to, že podobné námitky pramení ze základního nepochopení této praxe, která se naopak může stát každodenním cvičením duchovního rozlišování. Pro křesťana je důležité celou svou bytostí dávat souhlas jen tomu, co v nás nedusí život. Examen nás pak může naučit prožívat skutečnou duchovní spontánnost.

Název „zpytování svědomí“ má silný moralistický podtext. Ignácův examen však souvisí více s vědomím než se svědomím. Při rozlišování totiž nemá být naším prvořadým zájmem posouzení, zda nějaký náš skutek byl morálně dobrý či špatný, ale spíše hlubší vhled do projevů Božího působení v nás. Pán nás vede, často pomocí velmi jemných vnitřních duchovních hnutí, k osobnímu zrání a životnímu naplnění. Hnutí v našem vědomí předcházejí tomu, co říkáme

a co konáme. Právě proto jsou důležitější než slova a činy, jež lze z právního či etického hlediska označit jako dobré nebo zlé.

Examen nám pomáhá uvědomit si, jak jsme přitahováni Bohem, a jak nás naopak naše hříšná přirozenost tiše pokouší a od tohoto důvěrného vztahu odvádí. Učíme se dávat ve svém srdci průchod Božímu konání a naléhání Ducha. Tento růst vyžaduje čas, protože k trvalým změnám dochází pozvolna. Examen je v tomto smyslu každodenní obrodou a růstem naší vnitřní identity. Díky každodenní zkušenosti vnitřní modlitby se setkáváme s tím, kdo nás miluje a zve k prohloubení našeho duchovního života.

Kontemplace

Examen by se neměl stát nezdravou sebestřednou introspekci, ale spíše časem kontemplativní modlitby. Nesmíme zůstat na povrchu věcí nebo sklouznout k sebestřednému odstraňování vad na obrazu našeho „já“, ale naopak prohlubovat vnímavost

k jemnému, niternému Božímu vedení. Postupně se učíme opouštět svoji zahleděnost do sebe a postavit do středu svého života Boha. Bůh nám pak odhalí tajemství své slávy, Krista přítomného mezi námi. Jeho Duch, který bydlí v našem srdci, nás povzbudí k „poslušnosti víry“ (srov. Řím 16,26), abychom nejen rozpoznali, ale také nechali působit poryvy Božího Ducha, a naopak se odvrátili od hnutí, která by nás krůček po krůčku od správné cesty odvedla.

Bez tohoto kontemplativního přístupu se každodenní praxe examenu může vyprázdnit, stát se roztržitou a povrchní. S ním je naopak skvělým prostředkem k tomu, abychom nacházeli Boha ve všem. Na začátku se nám tato snaha může zdát příliš umělá. Problém zpravidla netkví v technice, ale spíš v nás samých. Musíme si postupně osvojit proces duchovního rozlišování, který vyžaduje notnou dávku trpělivosti. Když se nenecháme odradit překážkami a na této cestě vytrváme, postupně se examen stane něčím přirozeným, něčím, co se navíc neomezí jen na jednu nebo dvě čtvrt hodiny denně, ale přeroste v nepřetržitý kontemplativní životní postoj.

Proto je třeba se naučit prožívat pět kroků této modlitby, které jsou uvedeny v Duchovních cvičeních svatého Ignáce z Loyoly, v důvěře, že Bůh bude v našem srdci konat své dílo lásky. Pokud mu dovolíme, aby postupně proměnil naši mysl a srdce

k Ježíšově podobě, stane se examen něčím zcela organickým. Jako svatý Ignác pak budeme zcela spontánně zkoumat každé hnutí ve svém nitru a rozlišovat, co je a co není v souladu se zaměřením na Krista.

Modlitba o světlo

Ignác navrhuje jako první krok examenu akt díkůvzdání. Snad proto, že si byl vědom obrovské síly vděčnosti, jež posiluje náš důvěrný vztah k tomu, kdo nás stále obdarovává. Vděčnost nás učí změnit perspektivu a neulpívat svým pohledem na věcech, které jsou jinak, než bychom si přáli. Jak radí George Aschenbrenner SJ, první dvě části je možné zaměnit, aniž by se charakter tohoto cvičení výrazně změnil. Je tedy možné začít modlitbou o světlo Ducha svatého, zdá se totiž vhodným úvodem examenu, protože nám pomáhá pochopit, že nejde jen o lidskou snahu rozpoznávat chyby, které nám brání v osobním rozvoji, ale že je důležité se na svůj život dívat v Božím světle.

Examen by tedy neměl vycházet jen z toho, že zapojíme přirozené lidské síly, naši paměť a náš rozum. Spíše jde o to, abychom se nechali Duchem vést, naladili se na jeho notu ve svém srdci. Postupně by tak v nás měl narůstat vhléd do tajemství, kterým je každý z nás, ale bez Boží milosti není tento druh porozumění možný. Stále se musíme varovat před tím, abychom se neuzavřeli do světa sebestřednosti, naopak máme z ní vystoupit a podívat

se na sebe jakoby zvenku, překročit hranice svého já a objevit Boha, který s láskou ve všem působí. I proto je užitečné začít examen vyslovením prosby o osvětlení, jež sice předpokládá naše přirozené schopnosti, ale zároveň bychom se sami nemohli nikdy vidět tak, jak nás vidí Bůh.

Plody vděčnosti

Jak výstižně uvádí George Aschenbrenner SJ, postoj nás křesťanů uprostřed světa je postojem chudých lidí, kteří nemají nic, dokonce ani sami sebe, a přesto jsou bohatí, protože jsou obdarováni v každém okamžiku svého života. Když se příliš zapleteme do svých záležitostí, popřeme svou chudobu, můžeme ty nejcennější dary ztratit. Začneme od druhých nárokovat to, co si podle svých představ zasloužíme. Začneme prožívat rozhořčenou frustraci, protože lehko

nabudeme dojmů, že nám druzí nechtějí vyhovět.

Jiným nebezpečím je, že mnohé milosti, které běžně dostáváme, spadnou do šedé zóny, kterou už nejsme schopni vnímat, a lehkovážně je začneme brát jako samozřejmost. Jen skutečně chudý člověk dokáže ocenit sebemenší dar a cítit opravdovou vděčnost. Čím hlouběji budeme žít v důvěře v Boha, čím více si uvědomíme, že vše, co máme, jsme dostali, tím více se celý náš život promění v radostné díkůvzdání.

Proto by po úvodní modlitbě mělo naše srdce spočinout v opravdové vděčnosti vůči Dárci. Náš vděk by se přitom měl soustředit na konkrétní dary, ať už jsou velké a pro naši cestu důležité, nebo drobné a zdánlivě bezvýznamné. Můžeme se zastavit i u věcí, které byly těžké, ale něco nás naučily, posunuly nás na naší cestě

Učíme se překročit hranice svého já a objevit Boha, který s láskou ve všem působí
(Foto PH)

a pomohly nám dozrát. Bůh nás postupně vede k hlubokému poznání, že vše je dar a milost. Je tedy namístě mu za to projevít chválu a dík.

Přehled událostí

Třetí krok examenu znamená procházet vybrané období, ke kterému se vracíme. Během zpytování svědomí často spěcháme, abychom do nejmenšího detailu přezkoumali naše činy, abychom „zkatalogizovali“, co bylo špatné. Toho bychom se však měli v examenu vyvarovat. Naším hlavním cílem by mělo spíše být ve víře pohledět na to, co se s námi a v nás dělo od posledního examenu, na jakém půdorysu a v jakých konkrétních okolnostech. Přitom je dobře se ptát, co se v nás nyní děje, jak v nás Bůh působí, k čemu nás zve. Teprve sekundárně bychom si měli uvědomit také svá slova a skutky.

Tato část examenu předpokládá jistou míru citlivosti, schopnost vnímat a pojmenovat své vnitřní prožitky a naladění srdce. To vše není jen nějaká „dojmologie“, tato hnutí je třeba brát vážně, protože v hloubi naší afektivity koná Bůh a něžně se nás chce dotknout. Můžeme také zaznamenat překážky, které v nás působí náš vnitřní nepřítel. Rozlišování hnutí nás vede k tomu, abychom byli schopni odpovědět na jemné Boží naléhání.

Učíme se vybudovat ostrůvky vnitřního ticha a pokoje, abychom v každém okamžiku a v každé situaci naslouchali Božímu slovu a pak se

snázili – ve vší svobodě, která je nám dána – na něj svým životem odpovědět. A tak se náš první zájem vždy musí stočit k těmto jemným hnutím, která v nás Bůh během posledních hodin působil. Pak se teprve zajímáme o své činy, nakolik byly odpovědí na Boží pozvání. Nemusíme se přitom úzkostně soustředit na každou drobnost, důležité je vnímat základní nasměrování svého života.

Lítost jako brána

Lítost nad našimi klopýtnutími by neměla být projevem nějakého sebe-trýznění. Spíše by se měla stát brnou naděje. Ve světle víry nejsou naše selhání nikdy nějakým absolutním zlem, spíše „odrazovým můstkem“ do Boží náruče. Křesťanské srdce má stále zpívat radostnou píseň vděčnosti a radovat se z nevyčerpatelného zdroje Božího milosrdenství. Ale velikonoční „aleluja“ by bylo povrchní a unylé, kdyby mu nepředcházel zármutek Velkého pátku. Hezky je to vyjádřeno „šťastnou vinou“ ve velikonočním chvalo zpěvu. Neustále si uvědomujeme, jak lehce ustupujeme svým hříšným sklonům, a přesto můžeme jásat nad životem, který nám získal Ukřižovaný.

Tento rozměr vnímavosti si v nás Bůh přeje prohloubit, když si připomínáme svá klopýtnutí. Náš smutek pramení zejména z toho, že jasně vidíme svou liknavost a strach odpovědět na Boží volání. Tato lítost by se neměla proměnit v malomyslnost,

či dokonce depresi, spíše by měla být zkušeností víry, která stále vrůstá do poslušného konání vůle milujícího Boha, kterého se i my učíme milovat celou svou bytostí.

Naděje pro budoucnost

Závěrečný krok examenu organicky vyrůstá z těch předchozích. Zcela přirozeně nás vede k tomu, abychom hleděli do budoucnosti ve světle našeho duchovního rozlišování. Co se v nás při tomto pohledu ozývá? Jsme skleslí a plní obav, nebo se naopak těšíme a radujeme z toho, co přijde? I zde bychom měli být k sobě upřímní a nesnažit se násilně a uměle překrýt své obavy tím, že se stále dokola budeme ujišťovat o tom, jak „všechno dobře dopadne“. Měli bychom být k sobě poctiví, nebát se pojmenovat své pocity, protože v našich úzkostech se můžeme svěřit v důvěře do rukou Tvůrce a otevřít se naději, že vše má svůj smysl, ať už to dopadne jakkoli.

Řešení pro bezprostřední budoucnost nenajdeme vždy stejným způsobem. V tomto posledním kroku bychom se ovšem měli dokořán otevřít působení Ducha a vydat se na cestu s větší odvahou. Naděje nepramení z příznivých okolností, ale spíše z nasměrování našeho srdce. Nezakládá se ani na našem přesvědčení, že jsme schopni překonat všechny zkoušky, krize a neúspěchy. Spíše je odvislá od naší víry, že ten, kdo zvítězil nad smrtí, nás provede úžinou útrap až do života, který nekončí. A tak budeme

Duchovní růst vyžaduje čas, protože k trvalým změnám dochází pozvolna (Foto PH)

s to nechat minulost za sebou a s rukama vztaženými k tomu, co je před námi, běžet k cíli svého života (srov. Flp 3,13–14).

Baskický mystik Ignác viděl svou identitu zcela ve spojení s Kristem. Byl schopen vždy a všude najít vnitřní harmonii, pokoj, radost a naplnění života. Duchovní rozlišování se mu stalo každodenním prakticky žitým uměním, jak milovat Boha celým srdcem a vši silou. Kdo ho na této cestě bude následovat, brzy pochopí, že každý okamžik života se může stát milováním a nalézáním Boha i v nejhlubším středu sebe sama.

*Z textu Georga Aschenbrennera SJ
pracoval Jan Regner SJ*

Služba smíření

Zásadní témata vzbuzují mnoho emocí. Dotýkají se života. O to více výbušná jsou ta, která se dotýkají současné politické situace a jejichž slova jsou zabarvena ideologickými slepenci všeho druhu.

Tam, kde se Duch činí, protipohyby jiných duchů na sebe nenechávají čekat. Řekneme-li dnes slovo papež, již to samotné vyvolá směr obranných či útočných reakcí. Dodáme k tomu ještě František, a již jsme vstoupili do minového pole. Jezuité, papež František, smíření, Ukrajina, konverze – témata se snažíme očistit od ideologických nánosů a především vidět, jak je prožívá v Srdci náš Pán.

Jezuitská tradice smíření

Sociální apoštolát, smíření, napravení historických křivd, nasazení se o mír se často shrnují pod jedním motivem sociální spravedlnosti. Těžko nalézt takovéto výrazy v době, kdy Ignác a jeho druhové zakládali Tovaryšstvo Ježíšovo. Naopak termíny „skutky milosrdenství“ nebo „skutky lásky“ byly nejen dobře známé, ale také považované za obvyklé mezi prvními jezuiti. Již Tomáš Akvinský vidí spravedlnost ve všem, co Bůh tvoří, neboť On jediný je Spravedlivý. A jestliže cílem Ignácových Duchovních cvičení je nacházet Boha

ve všech věcech, pak jednota činu a modlitby nutně vede k realizaci spravedlivého díla ve světě. Jeroným Nadal, Ignácův osobní teolog, je přesvědčen, že služba smíření je základním jezuitským apoštolátem. Nedávno zemřelý jezuitský historik John O'Malley předkládá výčet mnoha úspěchů, jaké jezuité měli při nastolování harmonie tam, kde kdysi panovaly války, neshody a rozdělení. Kázání a svátost smíření jim sloužily jako hlavní prostředky v díle smíření.

První jezuité nebyli pouze mírotvůrci, ale byli především známí svou prací v nemocnicích a věznicích, službou umírajícím a pomocí prostitutkám. Jsou známé příběhy, jak se jezuité někdy úspěšně zasazovali za zmírnění trestů uvězněných a v několika případech dosáhli zmírnění trestu smrti anebo odsouzené osvobodili. Či statečnost Friedricha Spee při boji proti čarodějnickým procesům. Jedná se o místa, která tehdejší společnost nejvíce zanedbávala, kde Ježíšovo Srdce nejvíce krvácelo, a tak se jezuité angažovali.

Důvěrnost s Kristovým srdcem

Proč však byly tyto typy služeb pro první jezuitu tak důležité? Část odpovědi na tuto otázku spočívá v základním charizmatu řádu, v Ignácově duchovní tradici, tedy v Duchovních cvičeních. Znalec jezuitské spirituality Joseph de Guibert SJ (1877–1942) poukazuje na roli Písma svatého v Ignácově životě. Duchovní cvičení jsou ponorem do příběhů Písma, živým setkáním s Kristem, životem stále hlubší jednoty s Bohem a lidmi. Ježíš jde sloužit lidem a Bohu, Ignác jde spolu s ním. Ignác je plně oddán tajemstvím evangelia. Mystická jednota s Pánem vede k vášnivé lásce k lidem, k neustálému nasazení o jejich spásu. Aby se v rozlámaném lidství plněm konfliktů a válek projevovala stále větší sláva Boží. Duchovní cvičení jsou nasáknutá Ignácovou něžnou zbožností vůči Kristovu lidství, kterou se řadí do velkého středověkého (obzvláště františkánského a cisterciáckého) proudu oddanosti tomuto svatému lidství. Ignác je dítětem své doby, nese v sobě dědictví toho, co bylo běžnou křesťanskou praxí. V jistém smyslu však byla jeho snaha také nová, a to právě v důrazu na mystickou důvěrnost s Pánem, ke které Duchovní cvičení vedou.

Jak tedy Ignác přistupuje k tématu smíření? Ignác ani nezačíná abstraktně od pojmu smíření, aplikací svých představ o tom, jak by mělo smíření proběhnout, i kdyby bylo podpořeno deseti biblickými citáty,

že právě takto si to Bůh přeje, ale začíná osobním setkáním s Kristem, který společně s trpícím lidstvím trpí. Za pomoci meditací nad biblickými texty Ignác provádí exercitanta duchovními cvičeními, která ho nejdříve vedou k nahlédnutí svých vlastních hříchů, kterými přispívá k nesvárům a konfliktům. Kristus se ale do této situace vtěluje, umírá a křísí – nabízí odpuštění. Probíhá konverze a rozhodnutí ke stále důvěrnějšímu následování Krista tam, kde je toho nejvíce potřeba. Důvěrný pohled do Pánova Srdce probouzí vášnivou lásku k jeho trpícímu lidství.

Tradice smíření je tedy vlastní jezuitům od počátku jejich existence, neboť je samotnou touhou Pána, který se dívá na stvoření plné válek a konfliktů, a Syn se ve své Lásce vtěluje a přináší pokoj do strachem zmrtvělých srdcí (Duchovní cvičení, 101–109). A tak jezuité jsou vždy pozváni nejdříve předpokládat dobro než zlo, vždyť do každého lidského srdce může vstoupit milující Pán (DC 22).

Spravedlnost a smíření

Přesuňme se o několik století dopředu. Situace 16. století se liší od kultury 20. století, a přece existuje i jistá kontinuita. Je známým faktem, že téma sociální spravedlnosti bylo centrální na jezuitské 32. generální kongregaci, která probíhala v letech 1974–1975. Samotná kongregace byla především odpovědí jezuitů na II. va-

তিকánský koncil a významně ovlivnila apoštolát jezuitů ve světě. Kongregace definuje misi jezuitů následovně: „Posláním Tovaryšstva Ježíšova je dnes služba víře, jejíž nezbytnou součástí je podpora spravedlnosti. Smíření s Bohem totiž vyžaduje smíření lidí mezi sebou.“ Kongregace tedy chápe téma smíření v dynamice Duchovních cvičení: Ježíš se vtěluje, aby nás smířil s Otcem, a tak se v Duchu svatém lidé mohou smířit i mezi sebou. Následující kongregace konsekventně rozvíjejí nastolené téma a motiv smíření stále více dominuje, až je nakonec při 36. generální kongregaci (prozatím té poslední) učiněn předmětem cen-

trálním. A jeden z důvodů je právě pontifikát papeže Františka, na něhož se dokument neustále odvolává. Kristus, Mírotvůrce, vede k usmíření nejen lidí mezi sebou, ale též se ukazuje stále výrazněji jeho volání k usmíření lidstva a celého stvoření.

Když se tázali čerstvě zvoleného papeže Františka na důvod výběru jeho jména, papež se odkázal na Františka z Assisi jako muže míru vyznačujícího se láskou k chudým. Mír a láska k chudým stojí u základu papežovy prorocké mise, a on to neustále opakuje. Při svém prvním poselství na Den míru prohlásil: „Důrazně vyzývám všechny, kdo sejí násilí a smrt silou zbraní:

Anketa

*Petr Prinz, ředitel
Charity Olomouc,
řeckokatolický kněz*

Kde v dnešní době čerpáte naději?

Správná odpověď je asi u Boha, v Kristově moci, ne? Všední dny jsou plné dilemat a napětí. Netřeba zdůrazňovat, že nás všech se dotýká vývoj ve světě a nějak nás, více či méně, paralyzuje. Osobně se podílím na různých úkolech vyplývajících z manažerské role v Charitě či potravinové bance a na druhé straně z role kněze ve farnosti. V obou případech se od člověka očekává něco jiného a paradoxně i protichůdného. Přesto mi ale stále více dochází, že naději nacházíme jedině v Kristu. Nebudu ale lhát, že se to vždy daří. Pokud vystoupím z loďky a jdu kousek po vodě, vždycky se leknu vln a jsem pod vodou. Je mi to až trapné, jak Bohu nevěřím. Takže budu-li upřímný, čerpám naději ze zkušenosti, že Bůh se postará a má to promyšlenější než my. Také i z toho, že je třeba zachovat si pokoru při posuzování situací, v nichž se ocitám. A když se to nedaří, vždy je cesta prosit o odpuštění. Kristus zase odpustí, dokonce i naši pýchu a sebestřednost. A to je vlastně velmi hřejivý zdroj naděje.

v člověku, kterého dnes vidíte jen jako nepřítele, kterého je třeba porazit, objevte spíše svého bratra nebo sestru a zadržte svou ruku! Vzdějte se cesty zbraní a vyjděte vstříc druhému v dialogu, odpuštění a smíření. Je zapotřebí obrácení srdce... To je Duch, který inspiruje mnohé iniciativy na podporu míru.“ František je zde konzistentní s vyjádřeními všech papežů 20. století, kteří volali po míru v hrůzách světových válek a útlacích totalitních režimů. Papež František, zakořeněn hluboce v jezuitské spiritualitě, přináší nové podněty, jež činí jeho hlas pro-rockým právě pro tento čas.

Zkušenost papeže Františka

Papežovo jezuitské DNA prorůstá celým jeho pontifikátem. Ale je též důležité sledovat, jak si ho Pán připravoval na jeho misi. Důležitá je vzpomínka na jeho dětství: „V naší rodině se dlouho vyskytovaly neshody a hádky. Strýcové a bratrance se hádali a rozcházeli. Jako dítě, když se o některé z těchto hádek mluvilo nebo když jsme viděli, že se chystá nový incident, jsem hodně v tajnosti plakal, a někdy jsem přinášel oběť nebo činil pokání, aby k takovým událostem nedošlo. Byl jsem tím velmi zasažen. Tyto události ve mně v dětství zanechaly hlubokou stopu a vytvořily

Anketa

Ruská agrese na Ukrajině, vysoká inflace, obavy o budoucnost a pro nejednoho Boží mlčení či pocítovaná absence Boží. Jak se s tím má dnes člověk vypořádat? „Kde jsi, Bože? I ty jsi mě opustil?“ Zdá se, že se v této době vynořují osobní i kolektivní démoni, a nám zůstává často jenom pocit bezmoci a slabosti. Existuje ještě vůbec v této pohnuté době naděje? Křesťanství a svatý Ignác nabízí antidotum na tuto beznaděj. Právě v těchto těžkých chvílích je řešením připomínat si okamžiky, ve kterých se nám Bůh zjevil v osobních dějinách a učinil velké věci v našem životě.

Podobně jako o Izrael na poušti i o nás je pečováno. Jsme zraněni, ale ne zničeni ve velkém příběhu naší smlouvy. Když si budeme znovu a znovu připomínat (např. v examenu) okamžiky „zamilovanosti“, momenty, kdy jsme na cestě nebyli sami, můžeme se úspěšně dostat i na druhou stranu pouště.

Zůstanou nám jizvy, ale ty zůstaly i Zmrtvýchvstalému. Poneseme si je jako On, jako vzpomínku na to, co jsme prožili. Připomínání si dějin naší osobní smlouvy, tedy připomínání si Boží přítomnosti v naší minulosti, nám pomůže k osvobození života v přítomnosti a všímání si darů, které v přítomnosti dostáváme, nám dává naději pro budoucnost.

*Samuel Privara SJ,
studentský kaplan
v Praze*

v mém srdci touhu, aby lidé nebojovali, aby zůstali jednotní. A pokud bojují, aby se vrátili k lepším citům.“ Malý Jorge pláče, když vidí nesvár svých blízkých, a přináší oběť Ježíšovu Srdci za usmíření. Předzvěst papeže skrytých slz. A právě zasvěcení Ukrajiny a Ruska Neposkvrněnému Srdci Panny Marie je hlubokým vyjádřením této papežovy spirituality oběti, spirituality Božského Srdce.

Ještě jeden důležitý moment z papežova života stojí za to připomenout. Jorge Bergoglio se střetl s válkou v rodné Argentíně, když sloužil v sedmdesátých letech jako provin-

ciál argentinských jezuitů. Takzvaná špinavá válka (Guerra Sucia, 1976–1983), děsivé období brutálního vojenského útlaku v Argentíně, vystavilo Bergoglia těžkým zkouškám. Jeho poslání starat se o několik stovek jezuitů vedlo k řadě mučivých angažmá, která budoucího papeže zapletla do ostrých sporů s vojenskými představiteli, kteří opakovaně obviňovali některé jezuitu z podněcování podvratné činnosti proti režimu.

„Františkova doktrína“ mezinárodní diplomacie odpovídá jeho jezuitství. Jako sv. Ignác i papež vždy jedná s konkrétní osobou tváří v tvář. Má

Anketa

Peter Girašek SJ,
superior komunity
v Trnavě

Především musím přiznat, že mě tato otázka vyrušila. Tak nějak aktuálněji, ale jen na první pohled, by se mi zdálo vhodnější se zeptat: Co všechno vám dnes připadá beznadějně, těžké? A je toho opravdu hodně: války, ekologická a ekonomická krize, politická situace... Pesimista by dokonce řekl, že je toho mnohem víc... Je to „všechno špatně“: všechno je drahé, nic není zadarmo, systém je nefunkční... Kam ale zařadit podzimní růži v naší jezuitské zahradě, která mě pokaždé, když se k ní skloním, uchvátí svou vůní a barvou? A co podzimní listy meruněk, které sluneční paprsky proměňují v překrásnou světelnou show, jež pohladí duši? Odkud se vzal upřímný úsměv dítěte, jeho hravost, která jako by mi zpřítomnila něco z mého vlastního jakoby již ztraceného světa? Krása, jak ta v přírodě, tak ta v lidské snaze udělat svět o něco lepší, je to, co mi přináší naději. Jako by svět přece jen byl jednou velkou pohádkou pro dospělé, kde vedle sil zla, tak hlučně mocných, působí i ty dobré, i když nenápadně. A obstojí jen ten, kdo nepřestal věřit v sílu dobra.

nezdolnou víru v sílu osobního setkání a dialogu, neboť je přesvědčen, že Pán v druhém člověku jedná a on se vždy může svobodně rozhodnout pro dobro. František vskutku jde kamkoli udělat cokoli pro věc smíření. Příkladem je i návštěva ruského velvyslanectví ve Vatikánu po invazi Ruska na Ukrajinu.

Smíření uzdravuje paměť

Koncept smíření je dostatečně široký, aby obsáhl závažnou triádu teologických otázek. Deziderata, která papež František často zmiňuje, jsou: 1) uzdravení našeho vztahu s Bohem tragicky rozděleného hříchem; 2) náprava společenské spravedlnosti mezi všemi lidmi; 3) obnovení rovnováhy sloužící životu v našem narušeném vztahu s přírodou.

Z řečeného je očividné, že papež František vychází z jezuitské tradice, rozvíjí ji a stává se prorockým ambasadorem míru v dnešních časech. Možná ještě jeden konkrétní příklad Františkova apoštolátu smíření je vhodné uvést. V encyklice *Fratelli tutti* papež hovoří o uzdravení zraněné paměti. Smíření a odpuštění přináší uzdravení paměti, i té kolektivní. Tam, kde byly způsobené hluboké sociální krivdy, je k tomu, aby nastoupilo smíření, potřebný často dlouhý proces vyhojení paměti skrze odpuštění. V tomto duchu přijel papež do Kanady vykonat kající pouť s prosbou o odpuštění, do země, která byla svědkem mučednictví původních obyvatel, jimž byly v době politiky asimilace a začlenění

odňaty děti: „Na tomto prvním kroku své cesty jsem chtěl vytvořit prostor pro vzpomínky. Dnes jsme tu s vámi, abychom si připomněli minulost, abychom spolu s vámi truchlili, abychom společně v tichu sklonili hlavy a pomodlili se před hroby. Dovolme, aby nám tyto chvíle ticha pomohly zvnitřnit naši bolest. Ticho. A modlitba. Tváří v tvář zlu se modlíme k Pánu dobra, tváří v tvář smrti se modlíme k Bohu života.“ Odpuštění a smíření otevírá cestu budoucnosti, budování Božího království.

Někdy zaznívá kritika papeže, obzvláště z Polska, že tvrději neodsoudil Putina a jeho invazi, že někdy lehce přitakává protizápadním interpretacím války. Ale to je naprosté nepochopení papežových slov a činů. Dohledatelné jsou výroky papeže, kde jasně ruskou invazi odsuzuje, ale je potřebný i rozlišující pohled, který papež neustále zdůrazňuje. Válka se musí odsoudit, musí se jasně označit agresor, ale též je potřeba neustále kráčet dopředu s otevřeným srdcem nabízejícím smíření. Jinak se nikdy zbraně neodloží.

Ježíš vyzval Petra, aby vložil meč zpět do pochvy. Ignác pokládá svůj meč na oltář Panny Marie na Montserratu. Papež František vyzývá k odložení zbraní. To je možné pouze v naprosté odevzdanosti Pánu, v jednotě s Knížetem pokoje, jehož krev přináší uzdravení ran, a my dozráváme k tomu, co to znamená být skrytá oběť smíření spolu s Ním.

Václav Novotný SJ

Chraňte své srdce před nenávisť

Polský jezuita Wojciech Ziółek působí od roku 2015 v ruském Tomsku. V rozhovoru pro polský týdeník Gość niedzielny hovořil o zápase, jak milovat nepřátele uprostřed války.

Ve svém sloupku v dubnovém čísle měsíčníku *W drodze* píšete, že jste v poslední době hodně plakal. Pro co truchlíte nejvíce?

Možná nejbolestnější je, že ne všichni pláčou. Důvody jsou různé. Někteří nepláčou ze strachu, protože strach je zde všudypřítomný. Nejčastěji je nepovšimnutý, nevědomý, ale „vrozený“, od nepaměti. Takový, na který si lidé zvyknou, stane se něčím „přirozeným“ a lidé už si bez něj nedokážou život ani představit. Nikdo se neptá: „Jak žít beze strachu?“, ale velmi mnoho lidí často říká: „Co budeš dělat? Budeš si muset zvyknout.“ Nebo: „Proč potřebuji svobodu, když mám vše, co potřebuji?“ To jsou slova, která mě děsí a matou. Němci po válce provedli denacifikaci, konkrétními činy v mnoha oblastech, zejména ve školství. Něco takového tady nikdy nenastalo. Nedávno jsem se někoho přímo zeptal, proč po pádu Sovětského svazu nedošlo k dekomunizaci, výchovným opatřením a odsouzení velkého teroru. Odpověď byla okamžitá a jednoznačná: „Protože tady velký teror nikdy neskončil.“ A to je bohužel pravda. Nabyl jiných podob, ale stále pokračuje.

Jak kázat evangelium v takových podmínkách?

Odpovím takto. Pán Ježíš nám neřekl: „Jděte a kažte, jen když nejsou nepřiznivivé podmínky; pokud nastanou, tak jděte domů.“ Evangelium by mělo být hlášáno vždy a všude, ale ne nutně slovy. Koneckonců, Nový zákon je plný příběhů o lidech, kteří uvěřili ne kvůli kázání, ale proto, že jejich srdce byla pohnuta. Ukázkovým příkladem je dobrý lotr – bezcitný zločinec, kterého dojala добрota a nepřítomnost nenávisť v nevinně trpícím Pánu Ježíši. Tak chápu své i naše současné poslání v Tomsku: nejen slovy, ale i svým chováním, lidskými gesty a slzami pomáhat lidem, aby jejich srdce začala správně fungovat. Aby znovu začali mít soucit, plakali a viděli v druhém člověku lidskou bytost. Vždyť – jak zpívá Andrzej Sikorowski – „slzy jsou znamením, že srdce bije“.

Takové oddělení duchovní kardiologie?

Ano, ale ne kardiologie, nýbrž kardiochirurgie. Na tomto oddělení jsme pouze jako sestry a sanitáři, vozíme pacienty na operační sál a vykonáváme pro ně ty nejnižší služby. Operaci otevření srdce a obnovení jeho normálních funkcí může provést pouze hlavní chirurg – Pán Ježíš. Mrtvá srdce jsou zde opravdu největším problémem. Nedávno jsem mluvil s mladou, ale velmi zralou ženou. Řekla mi, že nejděsivější je, že ačkoli se tady na Sibíři neválčí, za pár týdnů se v lidech odehrála velká změna: jsou připraveni přijmout zabíjení, ospravedlňovat je nebo na ně nereagovat. To je fakt a člověk nad tím může být rozhořčen; ale rozhořčují se v kardiocentru nad pacienty, kterým selhává srdce? Pokud by tedy někdo chtěl hledat patrona pro naši kardiochirurgickou jednotku, nejlepší by byl prorok Ezechiel a slib, který mu dal Bůh: „Odstráním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa.“

Mohl by podle vás opatrný tón výroků papeže Františka o válce na Ukrajině pramenit ze zájmu chránit katolíky žijící v Rusku? Jak reálný je pro vás tento pocit nebezpečí?

Ano, papež má také obavy o nás katolíky v Rusku. Tuto starost potřebujeme. Například 25. dubna nás musel opustit americký spolubratr. Byl s námi sedm měsíců. Přišel učit do naší školy, protože měl mnoho zkušeností s prací na jezuitských školách ve Spojených státech. Bylo mu řečeno, aby odešel. Ne přímo. Zavolali mu a řekli mu: „Důrazně doporučujeme, abyste opustil Rusko, protože jsme zodpovědní za vaši bezpečnost a nechceme, aby se vám stalo něco špatného. Bylo by tak smutné číst v novinách, že se vám něco stalo.“ Nebylo proti němu vzneseno žádné obvinění – bylo mu doporučeno odejít. Mnoho našich farníků, zejména starších, se obává, že opět zůstanou bez pastorační péče katolického kněze, protože skutečnost, že máme povolení k trvalému pobytu, není v Rusku žádnou zárukou. Povolení k trvalému pobytu měl i kněz z Mexika, který byl ještě před třemi týdny farářem v Moskvě. Pracoval v Rusku osmnáct let. Na opuštění země dostal dvacet čtyři hodin.

V obecném povědomí je zde katolická církev vnímána jako sekta. Mnozí z mých farníků již toto obvinění slyšeli: „Proč jste katolík, a ne křesťan?“ Slovu „křesťan“ se tu rovná slovo „pravoslavný“. Ale Františkovi jde také o nás všechny v tom smyslu, že nás chce chránit před jaksi přirozenou, ale ve skutečnosti smrtící reakcí nenávisť. Proto tón jeho výroku nepovažuji za opatrný, ale prorocký.

Když však vidíme záběry z Buči, Kramatorsku, probouzí to v nás spravedlivý hněv, pramenící ze smyslu pro spravedlnost. Jak s tím bojovat?

Prosíme Boha, aby chránil naše srdce před nenávistí, před lhovostí a necitlivostí (Foto Wojciech Ziółek SJ, Deon.pl)

Nemusíme bojovat proti hněvu, ale proti nenávisti, ke které může hněv vést a která na nás všechny útočí a je smrtelně nebezpečná. V evangeliu Pán Ježíš říká: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ Neříká to v Betlémě, protože mu falešně zpívají koledy, a neříká to v Káně, protože nedopatřením rozlili dvě sklenice znamenitého vína, které bylo právě proměněno. Pán Ježíš to říká, když visí na kříži, potlučený, zkrvavený a zesměšňovaný. Tehdy prosí Otce o odpuštění pro své trýznitele, své nepřátele a ty, kteří s lhovostí sledují jeho utrpení. Chci to objasnit: Nevím nic o lásce a nevím, jaké to je, milovat své nepřátele. Ale vím, že pokud se posuneme směrem k nenávisti, už jsme prohráli. Pokud se poddáme nenávisti, jsme oběťmi i popravčími.

Jak se ale konkrétně chránit před nenávistí?

Nejde o to dělat gesta jako v amerických filmech – vrhat se jeden druhému kolem krku a říkat si, že teď už bude všechno v pořádku. Jde o to, nedovolit nenávisti, aby se uhnízdila a rostla ve vašem srdci. Když se snažím pomáhat lidem, aby nepropadali nenávisti, vysvětluji jim, že nemůžete někoho dehumanizovat tím, že ho nazvete fašistou nebo nacistou, protože to jen ospravedlňuje vaši nenávist, agresi a zlo vůči němu. Ale abych to mohl říci, musím nejprve vysvětlit sám sobě, že nemohu nenávidět ty, kteří nenávidí. Neboť tím bych až po uši vstoupil do logiky zla. Žádným způsobem neospravedlňuji agresi, kru-

tost, znásilňování a vraždy, ale nemohu dovolit, aby se mě zmocnila nenávist. Musím se proti tomu bránit. Válka plodí smrt. Vybuchuje, zabíjí, zraňuje. Ve smyslu fyzickém, ale i duchovním. Pokud někdo nenávidí – Ukrajince (protože jsou fašisté), Rusy (protože jsou to bezcitní mučitelé), Západ (protože jsou nepřátelé), papeže (protože se špatně vyjádřil a dostatečně neodsoudil) – zlo už ho dostalo.

Stává se, že je vám nějak zabraňováno v pastorační činnosti?

Neexistují žádné formální zákazy. Ale je tu plná kontrola nad vším a neustálé podezírání. Pro místní úřady je těžké uvěřit, že my jezuité jsme přišli do jejich země sloužit lidem. Ve společenském povědomí stále přezívá portrét jezuitu, jak ho šířila sovětská propaganda.

Uvedu příklad. Letos 12. března uplynulo čtyři sta let od svatořečení svatého Ignáce. Při této příležitosti jsme již loni v září navrhli filharmonii uspořádat vzpomínkový koncert. Vše bylo připraveno, když náhle, den před koncertem, padlo rozhodnutí o jeho zrušení. Důvodem byl dopis od anonymních „znepokojených lidí“, kteří se „s úžasem dozvěděli o koncertu věnovaném Ignáci z Loyoly“ a domnívali se, že „v této době by se neměly pořádat koncerty, které propagují hodnoty, jež jsou nám cizí“. Také požádali, aby „s tím něco udělali“. To stačilo na zrušení velké, dlouho připravované kulturní akce.

Je těžší mluvit s Bohem, když je válka?

Od prvního dne války se spolu se svými farníky každý den modlím růženec před Nejsvětější svátostí. Jsou tam i chvíle pláče, dojetí, což je také modlitba. Setkání s válečnou bezcitností, se srdcem z kamene jsou těžká. Je děsivé slyšet, že „tam na Ukrajině jsou nacisté“, takže je můžete, a dokonce musíte „vyhladit“. Když slyším taková slova, myslím na lidi, kteří je říkají, jako na postižené. Je to hrozné postižení. Je to nepředstavitelná tragédie. Když se podíváte na člověka, který bez jakýchkoli emocí působí druhému bolest, nebo ji prostě toleruje, zděsíte se. Je to jako navštívit nejtěžší oddělení psychiatrické léčebny. Přiznám se, že v této těžké době kážu mnohem konkrétněji. Je to pravděpodobně proto, že srdce je tak pohnuté, že se samo ujímá slova. Ale totéž srdce se také bouří. To, co se teď děje, se totiž těžko skládá do nějaké božské mozaiky.

Zde v Tomsku prosíme Boha, aby chránil naše srdce před nenávistí, před lhostejností a necitlivostí, a snažíme se vést „umírající“, aby jejich srdce tlouklo. Možná si někdo řekne, že je to minimální plán, ale já jsem přesvědčený, že když se nám to byť jen trochu podaří, bude to to největší vítězství.

*Autoři rozhovoru Agnieszka Huf a Piotr Sacha
(Gość niedzielný, 7. 5. 2022)
Přeložila Alena Rousová SSJ*

Zlo, které nám způsobuje válka

Není jiné cesty než dialog, který začíná úctou k jinakosti druhého a uznává právo na jeho existenci, dokonce i nepřítele.

Po více než půl roce války je bohužel nutné se zastavit a zamyslet se nad jejími důsledky. Nemáme však na mysli jen lidské škody – v podobě zničených životů, rozdělených rodin, vyhoštěných, nuceně deportovaných do Ruska nebo ještě hůře vyhlazených komunit. Ani hospodářské škody způsobené přímo na Ukrajině zkázou celých měst, zničením průmyslové a občanské infrastruktury a komunikačních tras. Ale máme na mysli – s odstupem, který nyní máme – také otřesy v hospodářské sféře, které postihují evropskou ekonomiku, včetně českého hospodářství, a jejichž důsledky pociťujeme všichni.

Bohužel v této souvislosti je každý odhad budoucího uspořádání nemožný. Všechny alternativy, i ty nejhrůznější, jsou možné. Proto i naše úvaha je nevyhnutelně a dramaticky předběžná, protože se vztahuje k situaci, která stále trvá a jejíž závěr nelze v krátké době předvídat. Je tváří v tvář této skutečnosti vůbec možné uvažovat „vyváženě“?

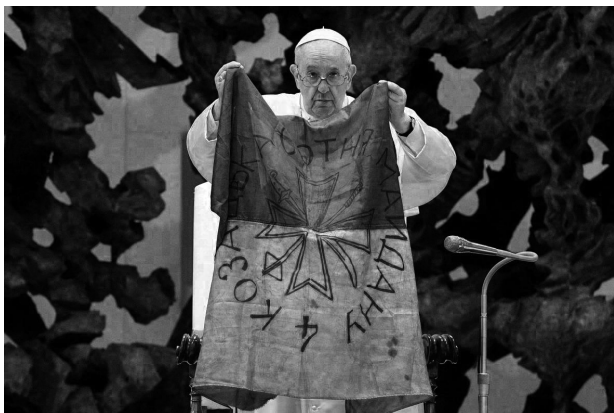
Pocit otřesených

Existuje však ještě jedna oblast, kterou jsme dosud neuvadli, v níž mů-

žeme a musíme začít s nezbytným, a příznejme, značně trpkým hodnocením. Jde o důsledky války na úrovni obecného pocitu. Od něho se může odvíjet osobní hodnocení škod, které působí celospolečenské vnímání reality, sebe sama a okolností, v nichž je osud člověka nastaven. Řekněme nedvojsmyslně: pro každého z nás. Dotýkáme se nyní pocitu otřesených, a dodejme, také silně ovládaných strachem z budoucnosti.

V této souvislosti nelze nezmínit opakující se refrén, který zaznívá z úst papeže Františka k současné situaci, k situacím, které nastanou v blízké či vzdálenější budoucnosti. Papež byl až stigmatizován některými sdělovacími prostředky ani ne tolik za to, že nepojmenovává a nevyslovuje rozhodné odsouzení války a násilí, jako spíše za to, že neodsoudí konkrétní osoby.

Navíc některá jeho prohlášení (kteřá mnozí pohotově označili za „improvizovaná“), v nichž se papež František nikdy nezřekl rozlišení mezi agresorem a agresí a nikdy nezamířel mučednictví ukrajinského lidu, se dívají dále. Proto navrhuje nejednostranný výklad příčin konfliktu, který je nutno vidět hlouběji, a vyzval k reflexi posto-

Papež František s ukrajinskou vlajkou z města Buča
(Foto Vatican Media)

ju i západní strany v událostech posledních třiceti let. To ovšem vyvolalo nespočet článků a úvodníků, v nichž se více či méně okatě konstatuje, že by bylo žádoucí, aby papež raději mlčel.

My – a ti druzí

Na oba tyto postoje stojí za to reagovat a pokusit se připomenout rizika personalizace konfliktu a polarizace postojů, a tedy objasnit důvody postoje papeže Františka, který navíc nevychází pouze ze současné situace.

Už v říjnu 2020 ve své encyklice *Fratelli tutti* napsal: „Každá válka totiž ničí ‚vrozené povolání lidské rodiny k bratrství‘, neboť ‚každé ohrožení plodí nedůvěru a působí, že se lidé stáhnou do své bezpečné zóny‘. Náš svět dál pokračuje v nesmyslném rozporu: věříme, že můžeme ‚zajistit stabilitu a mír prostřednictvím falešného pocitu jistoty živeného mentální strachu a nedůvěry‘.“ (*Fratelli tutti*, 26)

Je těžké upřít těmto slovům schopnost účinně popsat to, co se děje dnes. Chceme to zopakovat: i když nezapomínáme na zjevnou asymetričnost obou válčících stran a na odpovědnost, kterou nesou ti, kdo válku na Ukrajině invazí z 24. února zahájili, škodou, která se stále častěji objevuje na mnohem širší úrovni, je právě šíření nedůvěry a uzavřenosti, a to až do té míry, že považujeme za nevyhnutelnou dichotomii „my – a ti druzí“, která je sice již dlouho mnohými vnímána a odsuzována jako bohužel typický rys rozšířené koncepce v ruském myšlení, ale nyní znepokojivě získává na síle i v našich končinách.

Tento postoj však není jen důsledkem současných okolností, jeho kořeny jsou velmi hluboké a jeho důsledky děsivé. František to ve své encyklice pojmenovává: „Nejúčinnější způsob, jak ovládat druhé a postupovat kupředu bez ohledu na kohokoli, je rozsévat beznaděj a usta-

vičně zastrašovat, a to i pod rouškou obrany určitých hodnot.“ František upozorňuje, že se dnes v mnoha zemích staly politickými prostředky přehánění, extrémismus a polarizace. Strategie výsměchu, podezřívání a nelítostné kritiky se rozmanitým způsobem používá k tomu, aby bylo druhým upíráno právo na existenci nebo na vlastní názor. Nebere se v úvahu jimi předkládaná pravda a hodnoty, čímž se společnost ochuzuje a podrobuje aroganci mocných. Politika už zdaleka není zdravou diskuzí o dlouhodobých plánech k rozvoji všech a ke společnému dobru, ale pouhou kombinací marketingových technik zaměřenou na okamžité výsledky, jejímž prvořadým cílem je diskreditovat druhé. Diskuze v rámci tohoto ubohého vzájemného osočování degeneruje do neustálých konverzí a konfrontací.

Papež František se ptá, zda uprostřed těchto konfliktů všech proti všem a uprostřed střetů různých zájmů, kde vítězství spočívá ve zbavení se svých oponentů, zda je vůbec ještě možné zvednout svůj zrak, abychom poznali svého souseda nebo abychom pomohli tomu, kdo upadl a leží u cesty. „Nějaký plán s velkými cíli pro rozvoj celé naší lidské rodiny bude dnes znít jako šílenství. Jeden druhému se stále více vzdalujeme a pomalá a náročná cesta ke sjednocenímu a spravedlivějšímu světu se setkává s novým a dramatickým nezdarem.“ (*Fratelli tutti*, 15–16)

Co nás spojuje?

Je zřejmé, že mnohé z toho, co tu papež František popisuje, lze nalézt v tom, co se dělo od 24. února (a nejen od té doby). Bylo by však zkreslením papežova myšlení domnívat se, že tato slova byla napsána proto, aby poskytla eticky přijatelný základ k podřívání odhodlanosti Ukrajinců legitimně se bránit proti agresorovi. Naopak, slova, která jsme právě citovali, dnes znějí jako výzva adresovaná všem stranám, nám všem, abychom se vážně vrátili k praxi diskurzivního uvažování. Znovu si uvědomme: jaká rizika mohou být spojena s touhou zničit druhého, třeba nejúhlavnějšího nepřítele?

Podle Františka praxe, která druhým upírá právo na existenci a myšlení, vede k tomu, že „člověk nepřijímá jejich část pravdy, jejich hodnoty, a tím se společnost ochuzuje a redukuje na aroganci nejsilnějšího“. Možná, pro mnohé skandálně, papež hlásá, že nikdo z lidí se nemůže považovat za mistry pravdy, za ty, kdo ji určují. Že části pravdy mohou být i v těch, kteří jsou dnes našimi nepřáteli. Neuznání této skutečnosti je v konečném důsledku ochuzením pro všechny, a to až do té míry, že se domníváme, že je nemožné promýšlet a budovat projekt s velkými cíli pro rozvoj celého lidstva jen s některými. Ztráta tohoto horizontu je to, s čím hazardujeme. Může být nepříjemné si to připomínat, ale je to nutné.

Pavel Ambros SJ

Třída pro ukrajinské děti

Ukrajinské děti v Praze chodí do školy k jezuitům. V prostorách kostela sv. Ignáce vznikla třída, která je součástí základní školy ve Štěpánské ulici.

Věříme, že výchova mladé generace uprostřed války může přispět k dílu smíření.

Vše začalo poměrně jednoduše. Po vypuknutí války na Ukrajině se společenství kolem kostela sv. Ignáce rozhodlo uspořádat sbírku věcí, které by na Ukrajinu poslali. Podnět daly i děti z naší farnosti, které se ptaly: „Co mám říct svému spolužákovi z Ukrajiny? On brečí. Má tam babičku.“

Humanitární pomoc

Po ohlášení na sociálních sítích měla sbírka začít v neděli 27. února v poledne. Už o půl dvanácté se ale „protrhla hráz“ s dary. Nejprve na dvůr pražské rezidence přijeli dobrovolní hasiči s obrovským množstvím věcí, které přivezli ze Skautského institutu. Lidé pak nosili nebo auty přivázeli další věci. Dvůr byl brzy plný krabic, oblečení a pytlů s věcmi.

Potřebovali jsme pomoc dobrovolníků, bez níž bychom nával práce nikdy nezvládli. Od začátku akce se tak u jezuitů vystřídalo přes 200 dobrovolníků. Šlo o farníky, členy Vysokoškolského katolického hnutí Praha (VKH), skauty a další pomocníky, kteří se hlásili na základě výzev na so-

ciálních sítích. Patřili mezi ně i ruští studenti studující v Praze.

Díky ukrajinským přátelům jsme mohli roztríděné věci posílat na konkrétní místa podle zadání. Během jarních týdnů se podařilo naplnit několik 3,5tunových dodávek s pomocí, která byla dopravena přímo na Ukrajinu (Vysokij Byčків, Kyjev, Lvov a Žitomir). Další dodávky byly vypraveny prostřednictvím polské JRS (Jezuitské služby uprchlíkům).

Postupně se hlavní část naší pomoci přesměrovala na zajištění ubytování pro uprchlíky v jezuitských prostorách v Praze na Ječné ulici a v Děčíně-Křešicích. V podkroví pražské rezidence našlo přístřeší pět osob, v Děčíně 16–17 osob. Pomáhali jsme jim také s úředními a dalšími záležitostmi – založení českého účtu v bance, zdravotní a sociální pojištění, přihlášení k lékaři, nalezení zaměstnání a u studentů přijetí na univerzitu.

Brzy bylo jasné, že bude potřeba také najít způsob, jak pomoci s integrací uprchlíků do české společnosti.

Třída ukrajinských dětí v prostorách kostela sv. Ignáce (Foto Tomáš Kutil)

Tak se zrodila myšlenka zapojit se do vzniku adaptačních skupin, která brzy přerostla do zřízení školní třídy ve spolupráci se základní školou ve Štěpánské ulici.

Jarní třída

V okolí jezuitské farnosti vyvstala potřeba, aby ukrajinské maminky, které dostaly práci, měly přes den komu svěřit své děti. Šlo o rodiny, které byly ubytovány v hostelech a ubytovnách v Praze 2. O této potřebě jsme se dozvěděli díky kontaktům na školském a sociálním odboru městské části. Při vyjasňování podoby adaptační skupiny pro děti nám pomohla skutečnost, že dvě z ubytovaných Ukrajinek v jezuitské rezidenci jsou učitelka a psychologka. Proto jsme je zapojili do

přípravy a organizace skupiny, která se přetvořila ve dvě ukrajinské třídy.

Tyto třídy mohly vzniknout jen díky spolupráci se Základní školou sv. Štěpána, která převzala na svá bedra všechnu administrativní stránku organizace a zaměstnala naše dvě Ukrajinky. Farnost poskytla prostory v zázemí kostela a zařídila jejich přetvoření na učebny. Opět pomohli dárci a sponzoři, např. školní lavice a židle poskytla fakulta FEL ČVUT, společnost Activa věnovala školní a kancelářské potřeby, nadace Novy darovala tablety pro online výuku. Z finanční sbírky jsme zajistili placení obědů pro ukrajinské děti, které se stravovaly ve škole ve Štěpánské ulici, a také jsme přispěli na plat ukrajinské učitelky a psychologky.

Jarní výuka v našich dvou třídách byla zahájena 3. dubna. Do školy k nám chodilo skoro 50 dětí z prvního a druhého stupně základní školy. Výuka dětí ve věku 1.–4. třídy se konala v Družinském sále, výuka starších dětí v místnosti ve věži kostela. Mladší děti se učily prezenčně každý den dopoledne, starší děti měly distanční výuku online – připojovaly se ke škole na Ukrajině v rámci programu, který zavedlo ukrajinské ministerstvo školství. Protože jsme na jaře nevěděli, jak dlouho válka potrvá, domluvili jsme se, že celá výuka bude v ukrajinštině. Každá třída proto měla svou ukrajinskou učitelku. K tomu měly děti každý den hodinu češtiny, aby se postupně připravovaly na případný přechod do regulární české školy. S výukou češtiny jako lektori pomáhali dobrovolníci z naší farnosti. Výuku jsme odpoledne nabízeli také maminkám dětí.

Až na drobnosti nebylo zapotřebí řešit žádné závažné kázeňské nebo osobní problémy. Připisujeme to tomu, že žáci byli z počátku ve svém ukrajinském školském systému, který znaly děti i maminky, a postupně se přecházelo na český systém. Velmi k tomu přispěly naše dvě učitelky, paní Olena a paní Luďa, které pomáhaly řešit také spoustu sociálních otázek dětí a jejich maminek.

Nový školní rok

Během léta byly naše děti z těchto dvou adaptačních tříd přijaty do českých škol. Mnoho z nich nám přijala

například církevní Veselá škola. Děti také během léta navštěvovaly měsíční kurz češtiny, takže na nový školní rok v české škole byly dobře připraveny.

S novým školním rokem naše spolupráce se ZŠ Štěpánská pokračuje. Od 1. září funguje při kostele sv. Ignáce jedna regulární třída, která se z prostoru Družinského sálu přestěhovala do tzv. hudebního sálu. Jde o 2. třídu prvního stupně, ve které se již vyučuje plně podle českých osnov. Navštěvují ji nové děti, přidělené školským odborem Prahy 2. Výuku zajišťuje dvojice pedagogů – český třídní učitel ze ZŠ Štěpánská a naše ukrajinská učitelka paní Olena, kterou škola dále zaměstnává. Paní Olena jednak při českých hodinách pomáhá dětem jako asistentka pedagoga, několik předmětů pak vyučuje sama v ukrajinštině, např. výtvarnou výchovu. Odpolední program má na starosti opět tandem – česká vychovatelka a naše ukrajinská psychologka paní Luďa.

Naše třída pro ukrajinské děti je malá, ale věříme, že je součástí velkého díla naděje a smíření. Uprostřed války, kdy jedni žijí nenávisť a nepřátelství, je důležité budovat něco, co přispěje k budoucnosti, až válka skončí. Vsadili jsme na děti. Toužíme, aby se stejně jako v době míru mohly učit a růst a zároveň aby zažily vzájemnou úctu, přátelství a pomoc. Věříme, že naše dílo je příspěvkem k budoucímu smíření.

*Petr Havlíček SJ, s přispěním Samuela
Privary SJ a Terezy Novotné*

Děčín mi přirostl k srdci

I po odchodu z armády si stále udržuje dobrou fyzickou kondici. Zároveň je velkým milovníkem zpěvu. Jeho cesta k přijetí Krista nebyla přímočará, i když pochází ze silně katolického Slovácka. Představujeme vám dalšího z našich letošních novokněží, kterým je Jiří Hebron.

Jirko, při primiční mši jsi mimo jiné připomenul své spolužáky z Dolních Bojanovic, odkud pocházíš. Občas vyprávíš, jak jsi to měl s nimi ve škole těžké, protože jsi nechodil na náboženství. Jak na to s odstupem let vzpomínáš?

Vzpomínám na to s úsměvem a myslím, že i tehdy jsme to tak všichni prožívali. Před rokem 1989 jsem totiž nechodil do kostela a nebyl jsem tzv. věřící. Přitom naprostá většina mých spolužáků do kostela chodila, a tak mi to někdy dávali pocítit takovými narážkami, že jsem komunista, byť rodiče nikdy v komunistické straně nebyli. Různě si mě takto dobírali, ale spíš to bylo úsměvné, než aby to byla šikana. Tak proto žertem říkávám, že jsem před rokem 1989 zažil náboženský útlak (smích).

Své náboženské obrácení jsi prožil v Medžugorje. Co se tehdy v tobě odehrálo?

Můžu říct, že ač je to zkušenost, která je starší víc než dvacet let, tak se k ní přesto pořád vracím. Byl to jeden moment při výstupu na horu Križevac, kdy jsem zažil to, co nazývám bezpodmínečnou Boží láskou. Opravdu jsem zažil jakoby objetí. Bylo to velmi reálné, jako by to bylo pomalu reálnější než to, že my tady spolu sedíme a vyprávíme si. A tohle mě maximálně uzdravilo. I po tak dlouhé době se v této relativně krátké události obrácení snažím vidět neustále nové a nové věci.

Do Medžugorje jsi tehdy jel sám, nebo s nějakou poutí?

Byl jsem tam na popud mých kamarádů. Bylo zrovna období prázdnin, a tak jsme s klukama plánovali, co a jak. A oni mi navrhli, abych s nimi jel do Medžugorje, že se vypravuje zájezd z naší obce. Samozřejmě to bylo v takovém tom našem slováckém duchu – modlili jsme se růženec a zpívalo se. Mezitím kolovala flaška slivovice nebo vína, a zase se modlil růženec. Ale když jsme přijeli na

Novokněžské požehnání před velehradskou bazilikou (Foto Pavel Langer, *Člověk a víra*)

místo, tak to bylo pro mě něčím úplně novým. Všiml jsem si, že jsou tam lidé z různých koutů světa, pro mě to byla první mezinárodní zkušenost. Postupem času ta atmosféra – adorace, mše a jedno s druhým – mě jako by připravovalo na konverzi, která se potom udála asi tři dny po našem příjezdu.

Co tato zkušenost obrácení do tvého života přinesla?

Prvních čtrnáct dní po konverzi to bylo neskutečné opojení. Všechno do sebe zapadalo. Člověk najednou objevil víru a bezpodmínečnou lásku, o které jsem přesvědčen, že po ní touží každý člověk bez rozdílu. Je to velmi osvobozující. Čtrnáct dní jsem žil jako v neustálé euforii, ale postupem času docházelo k vychladnutí této zkušenosti. Přišla realita a běžný život. Byl jsem tehdy také u prvního svatého přijímání. Přemýšlel jsem, jak to sdělit rodičům a okolí, že se najednou se mnou něco dělo. Oni si toho stejně všimli. Přicházelo takové větší vystřízlivění, protože jsme kvůli tomu samozřejmě měli i nějaké rozepře, zvláště s mým otcem. Bylo to období kladení si otázek, jestli to, co jsem zažil, je realita, nebo co se to odehrálo. Byla to snaha synchronizovat svou zkušenost s ratiem, protože člověk se kriticky ptá a svým způsobem i pochybuje. Dá se říci, že se jednalo o takové období „pouště“ a hledání smyslu toho všeho. Bylo s tím samozřejmě spojeno mnoho dalších otázek, například jaké je moje místo v církvi.

Kdy ses seznámil s jezuitu a proč ses nakonec rozhodl pro vstup do řádu?

Důležité bylo právě období hledání mého místa v církvi. První věc, která mě napadla, že bych mohl začít něco seriózně studovat. Nastoupil jsem na teologickou fakultu, a protože jsem už byl v armádě, mohl jsem studovat jenom dálkově. V zákulisí mých myšlenkových pochodů pořád znělo: „Jak můžu svou radikální zkušenost, která obepíná celého člověka, racionálně reflektovat?“ Četl jsem tehdy vše možné a postupem času začalo krystalizovat, že mě oslovovala literatura od jezuitských autorů, ať už to byl jejich způsob myšlení nebo zvláště spiritualita. Například to byla kniha Otec a magistr od C. Dalmasese, asi nejrozšířenější životopis sv. Ignáce, a pak to byla kniha Moc a tajemství jezuitů. Bylo velice zajímavé, že i tam jsem se s mnoha věcmi kupodivu identifikoval. To už jsem bydlel v Praze a někdo mě navedl na akademickou farnost Nejsvětějšího Salvátora, kde jsem se prvně seznámil s otcem Tomášem Halíkem, který sám, ať už chtěl nebo nechtěl, jaksi propagoval ignaciánskou cestu.

Další důležitý moment nastal, když jsem potkal otce Ludvíka Armbrustera. Toho jsem měl jako vyučujícího v úvodu do filozofie na fakultě. Svým výkladem i svými postoji a názory mi byl velmi blízký. Když jsem zjistil, že je jezuita, tak jsem ho oslovil a on mě odkázal na otce Františka Hylmara. Na jeho doporučení jsem si udělal první rekolekce – strávil jsem je někdy na podzim roku 2004 na Velehradě u patera J. Čupra, který je doprovázel. Právě tyto krátké rekolekce byly něčím přelomovým, protože jsem si říkal: „Aha, to mě oslovuje.“ A určitě také není bez zajímavosti, že když jsem poprvé vstoupil do jezuitského domu v Praze, měl jsem pocit, že je mi to něčím blízké. Neměl jsem dojem, že bych vstupoval do cizího prostředí. Byl jsem měl zkušenost s františkány nebo s jinými řeholními společenstvími, neměl jsem u nich takový familiární dojem. Tento pocit mě už neopustil, včetně zahraničních komunit. Člověk sice někdy postupem času mívá výhrady, ale to je běžné. Takový ten punc, že „tady jsem doma“, mě ale nikdy neopustil.

Mezi studiem filozofie a teologie jsi byl na pastorační praxi (tzv. magisterce) na dvou rozdílných místech. První rok jsi pracoval ve škole Nativity v Děčíně. Co bylo tvým úkolem a jak na tento rok vzpomínáš?

Z různých míst, která jsem jako jezuita opouštěl, jsem odcházel bez emocionálního zatížení, neměl jsem problémy sbalit svých pár švestek a odejít zase jinam. Ale mohu přiznat, že z Děčína se mi odcházelo strašně těžko, protože mi to tam opravdu přirostlo k srdci. Nastupoval jsem tam s tím, že budu tzv. k ruce a budu se věnovat volnočasovým aktivitám a působit s dětmi na škole

a vypomáhat tam i na nějaké hospodářské úrovni. Podle potřeby jsem dělal třeba školníka, suploval ve škole, pomáhal s volnočasovými aktivitami nebo jsem s otcem Vojtěchem Suchým jezdil do okolních vesnic a kostelů. Byla to opravdu velice pestrá práce. Zpočátku se mi tam ale nechtělo – představoval jsem si, že budu dělat magisterku v Kolíně, který nám tehdy ještě tzv. patřil, a že se budu věnovat dávání duchovních cvičení. Protože pocházím ze Slovácka, tak jsme vždy měli velké předsudky vůči severním Čechům – že jsou špinavé a zanedbané, že lidé jsou tam nepříjemní, zkrátka, že tam jsou samá negativa a že to každopádně není zrovna nejlepší místo na život. Ale nakonec jsem si Děčín natolik oblíbil, že se mi odtamtud velmi těžko odcházelo a dodnes tam mám srdce a velice rád se tam vracím. Můžu říci, že tam mám hodně přátel, i mezi dětmi, které už jsou mnohdy dospěláci, mámy a tátové od rodin. Jsme stále v kontaktu a píšeme si.

Druhý rok magisterky jsi byl poslán do Itálie, na jezuitskou školu Collegio Massimo v Římě. Jak moc rozdílné to bylo prostředí?

Velmi (smích). Už jenom tím, že jsem se dostal do vyšší společenské vrstvy. Je to výběrová škola. Když si člověk najde na webovou stránku Collegia Massima, najde tam výčet bývalých žáků, kteří se nějakým způsobem dostali do obecného povědomí italského národa. Namátkou vzpomenu posledního italského ministerského předsedu M. Draghiho. Takže najednou se mi otevřel úplně jiný svět. Děti, které pochází z privilegovaných rodin, a pokud ne privilegovaných, tak určitě nějakým způsobem majetných, protože se tam platil nemalý obnos za školné. Byl jsem svědkem minimálně dvou nebo tří odchodů žáků kvůli tomu, že rodiče už neměli na to, tam dítě posílat.

Také jsem tam najednou byl sám jako cizinec, navíc s žádnou znalostí italštiny. Práce s dětmi mě bavila, cítím k ní vlohly, ale neznal jsem jazyk... Navíc jsem byl v komunitě jezuitů, která sice byla složena z Italů, ale každý hovořil svým vlastním dialektem, takže jsem byl hned od počátku zmatený, co z toho je vlastně italština. Musel jsem se učit pokoutně a svépomocí. Velmi vzpomínám na malé páťačky a šestačky, které se vždy stylizovaly do role učitelek a vysvětlovaly mi, co je správně italsky, a říkaly: „My ti rozumíme, ale není to italsky.“ S komunikací v italštině byly často spojeny i velmi úsměvné situace, co se žáků týče.

Až po nějaké době se mi podařilo víc stabilizovat, zejména když jsem asi po půl roce kontaktoval jiného Čecha, kterým byl otec J. Koláček. Ten mi poté poradil, co a jak, ale to zvládnutí jiného prostředí bylo náročné, byť už méně. Byl jsem také zapojen do projektu MEG – Movimento eucaristico giovanile (Eucharistické hnutí mládeže). Příklad bych to asi k Orlu nebo ke Skautu. Má v Itálii solidní základnu.

Nedávno skončil Ignaciánský rok. Co je ti z Ignácovy spirituality obzvláště blízké?

Asi první, co mi automaticky vyvstane, je praktičnost ignaciánské spirituality a s tím spojený důraz na neustálý seberozvoj, který jde ruku v ruce. Zaujalo mě i to, že ačkoli zpráv z období před Ignácovou konverzí moc nemáme, nebyl to svatoušek – měl velmi bujaré mládí a dospívání, vlastně až do doby konverze. Dále jeho období hledání Boha – i když Boha našel, tak ho nepřestával hledat dál.

Od tvého kněžského svěcení je to již několik měsíců. Co ti z tvé služby kaplana na Velehradě dělá největší radost? Na co se ještě těšíš?

Největší radost mi dělají svátost smíření a sloužení mší svatých. To jsou dva aspekty, které jsou pro mě momentálně nejvíce živé. Je to dáno už samotným kněžským svěcením, že jinak vnímám Ježíše Krista. Můj duchovní život tím dostal novou dynamiku. Najednou můžu opravdu být in persona Christi. To je úplně nový rozměr, který objevuji. Kněžství pro mě není věcí už uzavřenou, přijatou, ale jsem v procesu rozpoznávání toho, co pro mě kněžství znamená. A nějak tuším, že s tím nebudu hotov do konce života. Takže je pro mě v kněžství důležitý i onen určitý rozměr tajemství.

Pokud se pak ve svátosti smíření setkávám s lidmi, kteří opravdu hledají Boha a upřímně se vyznávají, tak to ve mně vzbuzuje obrovský respekt a úctu, neboť cítím, že si opravdu sundávají opánky a že je to něco posvátného. Vnímám, že je třeba se chovat velmi obezřetně před tajemstvím člověka, který je přede mnou. Je to úplně nová role přístupu člověka k člověku, kde dochází k velmi zajímavým věcem, které opravdu neustále reflektuju.

Ptal se Petr Havlíček SJ

P. Jiří Hebron SJ (* 1978) je rodák z Dolních Bojanovic. Po deseti letech služby v armádě vstoupil roku 2009 do jezuitského řádu. V rámci řádové formace studoval filozofii v Mnichově (2011–2014) a konal pastorační praxi (magisterku) v Děčíně a v Římě (2014–2016). Studium teologie absolvoval na gregoriánské univerzitě v Římě (2016–2019), ukončil je magisterským studiem na KTF UK v Praze. Po jáhenském svěcení v roce 2020 konal jáhenskou praxi v pražském kostele sv. Ignáce. V sobotu 2. července 2022 byl biskupem Josefem Hrdličkou na Velehradě vysvěcen na kněze. Od té doby působí v tamní jezuitské komunitě jako ministr a kaplan tohoto poutního místa.

Oběti narkomafie v Mexiku

Při poskytnutí útočiště před mafii jednomu z farníků byli zavražděni dva mexičtí jezuité. Jak se celá věc odehrála, objasňuje časopis italských jezuitů La Civiltà Cattolica.

V pondělí 20. června byli v Mexiku v kostele ve vesnici Cerocahui, která leží v pohoří Sierra Tarahumara na severu státu Chihuahua, zabiti dva jezuitští kněží, otec Javier Campos Morales a otec Joaquín César Mora Salazar. Oba jezuité se snažili v místním kostele poskytnout útočiště farníkovi, kterého pronásledoval ozbrojený muž. Když násilně vnikl do kostela, zahájil na posvátném místě palbu a všechny tři zavraždil. Jejich těla odnesla mafie.

Na druhý den otec Luis Gerardo Moro Madrid, provinciál Mexické provincie Tovaryšstva Ježíšova, celou hrůznou událost zveřejnil vydáním oficiálního prohlášení. Po tomto krátkém oznámení následovalo ostré a dramatické doplnění, komuniké, v němž mexičtí jezuité kromě odsouzení incidentu zopakovali požadavek, „aby byla okamžitě přijata veškerá ochranná opatření k ochraně života našich jezuitských bratří, řeholních sester, laiků a celé komunity v Cerocahui“.

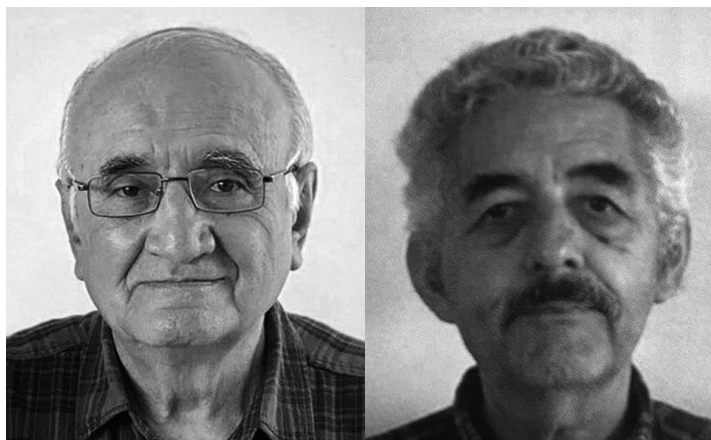
Mexičtí jezuité incident odsoudili také proto, aby dali najevo „bolest,

kteřou pociťuje náš lid kvůli převládajícímu násilí, které se nepodařilo zvrátit“. V prohlášení mimo jiné říkají: „Solidarizujeme se s mnoha lidmi, kteří trpí stejnou situací jako my, aniž by jejich utrpení přitahovalo pozornost veřejného mínění.“ Výslovně upozorňují, že každý den jsou svévolně připravováni o život muži a ženy stejně, jako byli zavražděni jejich spolubratři.

Mexičtí jezuité dále ubezpečili, že ve svém působení budou pokračovat a nebudou mlčet ke skutečnosti, která poškozují celou společnost. „Budeme i nadále přítomni a pracovat na poslání spravedlnosti, smíření a míru prostřednictvím naší pastorační, vzdělávací a sociální činnosti.“

Kdo byli zavraždění jezuité?

Otec Javier Campos Morales SJ byl známý pod přezdívkou El Gallo. Narodil se roku 1943 v Mexico City. Do Tovaryšstva Ježíšova vstoupil v roce 1959, když mu bylo 16 let. V roce 1972 byl vysvěcen na kněze. O rok později zahájil svou službu jako místní představený, pastorační vikář a biskupský

Otcové Javier Campos SJ (vlevo) a Joaquín Mora SJ, zavraždění v Mexiku (Foto Jesuitas Mexico)

vikář v pohoří Sierra Tarahumara, v komunitě Norogachi. Byl farářem v Guachochi (1974–1983), v Chinatú (1987–1999), v Cerocahui (1996–2016). V letech 2019–2022 se vrátil jako představený jezuitské misie, farář, vikář domorodé pastorace diecéze Tarahumara a oblastní rádce tzv. církevních základních společenství.

Otec Joaquín César Mora Salazar SJ, známý jako El Morita, se narodil r. 1941 v Monterrey a do Tovaryšstva Ježíšova vstoupil v roce 1958, také v 16 letech. Na kněze byl vysvěcen roku 1971 ve svém rodném městě. V roce 1976 působil šest měsíců jako misionář v Sierra Tarahumara v Sisoguchi, kde byl kaplanem. V téže Tarahumaře prožil další tři roky (1976–1977), kam se vrátil v letech 1998–1999. Od roku 2000 do roku 2006 působil jako farní vikář v Chínipas, od roku 2007 až do dne svého zavraždění jako kaplan v Cerocahui.

Kontext a reakce

Násilné činy, podobné vraždě dvou jezuitů a jejich farníka, nejsou v Mexiku ojedinělé. Jak vysvětluje zmíněné prohlášení Tovaryšstva Ježíšova v Mexiku, „Sierra Tarahumara, stejně jako mnoho jiných regionů země, musí čelit podmínkám násilí a vyloučení“, na které mexické úřady zcela zjevně stále nijak nereagují. Rovněž veřejné mínění je k těmto problémům lhostejné.

Zpravodajka a odbornice na Latinskou Ameriku Lucia Capuzziová ve své rekonstrukci pro deník *Avenire* připomíná, že Sierra se v posledních desetiletích stala oblastí, kterou ovládají narkobaroni. Důvodem je jednak fakt, že oblast je strategickým korydorem pro přepravu drog dále z této oblasti, a skutečnost, že hluboké a nepřístupné soutěsky Sierry jsou ideální pro pěstování marihuany, navíc je kvůli tomu zabírána půda

domorodcům. Podle Capuzziové to nebylo poprvé, co bylo oběma jezuitům vyhrožováno.

Na prohlášení mexických jezuitů okamžitě reagoval P. Arturo Sosa, generální představený Tovaryšstva Ježíšova. Hovoří o šoku a smutku a vyzval k zastavení „tak četného a zbytečného utrpení“. K odsouzení se následně připojili mexický prezident Andrés Manuel López Obrador, guvernérka státu Chihuahua María Eugenia Camposová a Mexická biskupská konference. Solidaritu a vážné znepokojení nad vraždou vyjádřila také Iberoamerická univerzita v Mexico City (IBERO), která je spjata s Tovaryštvem Ježíšovým. Podobně ostře se vyjádřil i Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR).

Také papež František během své obvyklé středeční audience vyjádřil lítost nad dvěma zabitými spolubratry a jedním laikem. Vyjádřil svoji úctast slovy: „Jsem nablízku místní křesťanské komunitě, kterou tato dramatická událost zasáhla.“

Situace se nelepší

Měsíc po bolestné vraždě svých spolubratrů Tovaryšstvo Ježíšovo v Mexiku připomnělo, že nadále požaduje spravedlivé vyšetření případu. „Jsme přesvědčeni, že pokud bude převládat beztrestnost – jako tomu bylo doposud – nebude možné dosáhnout usmíření a míru.“ Během prvního

měsíce od vraždy sdělili úřadům na různých úrovních státní správy, že pro Tovaryšstvo Ježíšovo je prioritou zajistit práva domorodých komunit. Pozornost, kterou tato politováníhodná událost, jež otřásla zemí, vyvolala v regionu, nemůže být epizodická. Podle mexických jezuitů je třeba řešit strukturální příčiny násilí v Sieře, které přetrvávají již desítky let. Vzhledem k nepřítomnosti státních orgánů v Chihuahua je nezbytné, aby federální síly byly v oblasti viditelně přítomny a komunikovaly s příslušnými představiteli domorodých komunit a zajišťovaly plné dodržování lidských práv, dokud nebudou v tarahumarských komunitách obnoveny podmínky pro mír.

V závěru dopisu se píše: „Předčasně zabít našich jezuitských bratří nám připomíná zkušenost mnoha obětí násilí, které v našem trpícím Mexiku stále čekají na spravedlnost a pravdu. Vzpomínáme na rodiny zmizelých, na oběti vražd žen, na migranty, kteří se nevrátili domů, na novináře, kteří přišli o život při své práci, na lidi vysídlené násilím, na mnohé a mnohé, kteří – stejně jako my – čekají na spravedlnost, která nepřichází.“

Mexičtí jezuité však věří, že svědectví křesťanského života jejich spolubratrů bude i nadále inspirovat muže a ženy, aby se věnovali službě nejzranitelnějším.

Pavel Ambros SJ

Bolestná cesta ke smíření

Letošní cesta papeže Františka do Kanady měla kající charakter. Jeho návštěva směřovala zejména k původním obyvatelům, které jménem církve prosil o odpuštění za násilí a zneužívání, jež zažili v církevních internátních školách.

Od 19. století až do 90. let 20. století existovaly v Kanadě internátní školy, které v rámci státního školského systému měly přispět k zařazení indiánského obyvatelstva do většinové společnosti. Jejich program byl tvrdě asimilační. Děti byly záměrně vytrženy ze svého původního prostředí, bývaly vystaveny bití i zneužívání. Až šest tisíc dětí kvůli tomuto zacházení ve školách za uvedenou dobu zemřelo. Dvě třetiny z asi 130 škol přitom provozovala katolická církev, zejména řeholní řády.

Papežova kající pouť ve dnech 24.–29. července byla důležitým krokem na cestě smíření, o kterou se kanadská církev snaží již přes dvacet let. Jak je tato cesta náročná, ale zároveň uzdravující, může ukázat konkrétní příklad kanadských jezuitů. Svědectví o tom poskytl v časopise *Canadian Jesuits* bývalý kanadský provinciál P. Peter Bisson SJ.

Internátní škola

Kanadští jezuité působili mezi kanadskými indiány od 19. století ve městě

Spanish (Ontario). Měli tam chlapeckou internátní školu sv. Petra Klavera, která se později stala střední školou a byla přejmenována na *Garnier College*. Škola fungovala do roku 1959, kdy byla uzavřena. V sousedství měly podobnou školu pro indiánské dívky řeholnice z kongregace Dcer Srdce Panny Marie. Až dodnes kanadští jezuité působí pastoračně mezi indiány ve farnostech na ostrově Manitoulin, na severním pobřeží Georgian Bay a v Thunder Bay. Většina jejich domorodých farníků a pastoračních spolupracovníků jsou bývalí žáci těchto škol. Dále kanadští jezuité podporují dvě střední školy zaměřené na původní obyvatelstvo – *Mother Teresa Middle School* v Regině (od roku 2011) a *Gonzaga Middle School* ve Winnipegu (od roku 2016). Podílejí se také na programu pro smíření a uzdravení v rámci nadace *Kateri Native Ministry* v Ottawě.

Na přelomu osmdesátých a devadesátých let 20. století se k jezuitům začaly dostávat první stížnosti na sexuální zneužívání, k němuž mělo

docházet na internátních školách a v domorodých rodinách. Zpočátku těmto zprávám nechtěli uvěřit a odmítali je. Bylo pro ně těžké přijmout pravdu, nedokázali naslouchat obětem. Proto na ně lidé začali podávat žaloby u soudu. Jezuité na to tehdy reagovali obranným postojem a rozhořčením. U soudů prohráli velké finanční částky. Jak vysvětluje bývalý kanadský provinciál P. Bisson SJ, až po uplynutí několika let si dokázali položit otázku, proč se k indiánům, kterým se jako řeholníci věnovali 150 let a považovali je za své staré přátele, chovají jako k nepřítelům. Začali tedy vážně naslouchat jejich stížnostem. Když se dozvívali další údaje a všimli si shodných vzorců jednání, začali uznávat, že mnohá obvinění jsou pravděpodobně pravdivá. Tehdy začali přebírat zodpovědnost za škodlivé jednání svých předchůdců a nabízet pomoc obětem. Jak píše P. Bisson: „Přestali jsme dávat na první místo sami sebe, svou pověst a svůj majetek, a dali jsme na první místo oběti. Defenzivní přístup zaměřený pouze na řízení finančních rizik jsme nahradili pastoračním přístupem zaměřeným na dobro obětí.“ Od počátečního rozhořčení a strachu o sebe postupně přešli k postoji smíření. Zároveň si také všimli, že v domorodých komunitách, kde pracují, po nich lidé nechtějí, aby odešli. Naučili se jim říkat „Neseme za to zodpovědnost“ a „Omlouváme se“, díky čemuž se vztahy s domorodou komunitou zlepšily.

K cestě smíření přizvala kanadská církev také domorodé starší (Foto Marc De Assis, jesuits.ca)

Úzké dveře pravdy

Touto cestou ke smíření jezuité nekráčeli sami. Podíleli se také na jednání Komise pro pravdu a smíření (TRC) zřízené kanadskou vládou, která pracovala v letech 2008–2015. Jejím cílem bylo přispět k usmíření mezi původními obyvateli a přistěhovalci a vypořádat se s negativními dopady kolonizace obecně a zejména internátních škol v celé Kanadě. Již předtím jezuité sami uzavřeli s oběťmi dohodu o vyrovnání, které se týkalo případů zneužívání z jejich internátní školy.

Podle slov P. Bissona prošli kanadští jezuité během těchto let úzkými dveřmi pravdy, aby za nimi ke svému překvapení našli nový život. „Kdosi to

okomentoval slovy: ‚Pravda vás osvobodí, ale nejdřív hodně zabolí.‘ Tato svoboda jako druhá stránka bolestivé pravdy nepřináší jen osvobození od přiměřené viny a hanby. Především dává svobodu pro další společnou cestu ve vztahu s lidmi, kterým jste ublížili, ať už to bylo záměrně, nebo nechtěně. Pokud jsou bolestivé pravdy vyřčeny upřímně a vyslechnuty vážně, je možné dospět k novému druhu vzájemného přijetí, které už není založeno na podmínkách stanovených námi, ale oběťmi.“

Od služby k partnerství

V roce 2015 uspořádali kanadští jezuité několikadenní společná duchovní cvičení, zaměřená na rozlišování, kterým směrem je Duch svatý volá k další cestě. Toto duchovní setkání pečlivě připravovali dva roky a zúčastnili se ho jak jezuité, tak jejich laičtí spolupracovníci z celé Kanady. Výsledkem rozlišování byl na prvním místě duchovní rozměr další cesty (spiritualita). Druhou prioritou, která se překvapivě ukázala jako zásadní, byla změna postoje k domorodcům – nevidět je jako objekt pastorační služby, ale jako subjekty zapojené do spolupráce. Na základě toho se rozhodli, že všechny jejich apoštolské aktivity v Kanadě by měly postupně rozvíjet vztahy s původním obyvatelstvem, a to nikoli ve smyslu „služby domorodcům“, ale ve smyslu partnerství při budování Božího království a společného dobra. Změnou

k tomuto partnerskému postoji začali jezuité dávat původním obyvatelům najevo, že potřebují jejich pomoc, aby mohli napravit svou účast na kolonizaci, která poškodila nejen indiány jako své oběti, ale také jezuitu.

Uvedená proměna postoje od služby domorodcům k partnerství stále probíhá. Jedna z členek komise TRC, Marie Wilsonová, kdysi poznamenala, že představitelé církve zřejmě považují smíření za obzvlášť obtížnou věc. Bývalý jezuitský provinciál P. Bisson s tím souhlasí a dodává: „Jsme zvyklí být těmi, kdo kážou druhým a vyučují je. Rádi se vidíme ‚na straně andělů‘ a chceme, aby nás druzí vnímali jako dobré lidi. Proto je pro nás těžké ocitnout se na druhé straně. Všechny křesťanské církve a celá Kanada se musely dozvědět nové, znepokojivé příběhy o své minulosti, aby se situace změnila. Tato změna byla pro církve bolestná, všechny si prošly obrannou fází. Pro katolickou církev to bylo obzvlášť obtížné, protože jednotlivé diecéze a řeholní společenství jen s obtížemi nacházely společný hlas.“

Podle P. Bissona domorodé národy Kanady konečně dostávají prostor promlouvat vlastním hlasem. Budou-li jim druzí naslouchat, promění je to, jak se píše v knize proroka Malachiáše: „Tak mezi sebou rozmlouvali bohabojní, jeden s druhým. Hospodin to pozoroval a slyšel.“ (Mal 3,16)

*Podle Canadian Jesuits 2/2019
zpracoval Petr Havlíček SJ*

Dobrý otec Filip

Už třetí jezuita byl blahorečen během letošního roku. V sobotu 16. června byl v německém Ellwangenu prohlášen za blahoslaveného Jan Filip Jeningen, lidový misionář ze 17. století.

Otec Jeningen představuje jednu z charakteristických postav jezuitů barokního období – lidového misionáře, který putoval krajem po způsobu apoštolů, aby kázal, vyučoval katechismus a sloužil lidem svátostmi. Toto misijní působení bylo v Evropě 17. století spojeno s procesem rekatolizace, ale také s rechristianizací, tedy obnovou křesťanského života, který byl po prožitých hrůzách třicetileté války v rozvratu. I v naší zemi bylo mnoho podobných jezuitských misionářů jako nový blahoslavený – stačí připomenout Albrechta Chanovského nebo Fridricha Bridela.

Životní pout'

Pater Jeningen pocházel z bavorského Eichstättu. Při křtu 5. ledna 1642 dostal jméno Jan Filip. Byl nejstarším synem zlatníka a měl ještě deset dalších sourozenců. I když byl jeho otec radním a čas od času také starostou města, zažívala jeho rodina nouzi, způsobenou útrapami třicetileté války. Krátce před jeho narozením byl Eichstätt téměř celý vypálen, malý Filip tedy vyrůstal uprostřed zničené-

ho města, které se po skončení války (1648) jen pomalu obnovovalo.

Rodiče dali Filipa nejprve studovat na jezuitské gymnázium v rodném městě. Když ve 14 letech studia dokončil, toužil vstoupit k jezuitům, rodiče mu ale k tomu nedali souhlas. Pokračoval tedy ve studiu filozofie na jezuitské univerzitě v Ingolstadtu. Po jejím ukončení zopakoval své přání žít v řeholi, rodiče ale byli stále proti. Až během započatého studia teologie souhlas obdržel, a tak ve svých 21 letech vstoupil 16. ledna 1663 do noviciátu hornoněmecké jezuitské provincie v Landsbergu am Lech.

Po dokončení obvyklé řeholní formace a studia teologie přijal roku 1672 v Eichstättu kněžské svěcení. Třetí probaci vykonal 1672–1673 v Alttöttingu, nejznámějším mariánském poutním místě jižního Německa. Tam získával pastorační zkušenost v péči o poutníky – zpovídal, kázal a vyučoval katechismus. Sedm let (1673–1680) pak působil jako učitel na jezuitských školách v Mindelheimu a Dillingenu. Nejdlejší část svého života ale prožil v Ellwangenu, kde

Barokní portrét „dobrého otce Filipa“ jako misionáře a poutníka (Repro SJ)

od roku 1680 nejprve převzal starost o školu a kolegiální kostel. Brzy se ale jeho hlavním úkolem stala péče o poutníky, kteří přicházeli do poutní mariánské kaple na blízké hoře Schönenberg. Z jeho podnětu byl na místě postaven v letech 1682–1685 velký barokní poutní kostel, který tam stojí dodnes. Zemřel 8. února 1704 a pohřben byl v bazilice sv. Víta v Ellwangu.

Touha po misiích

Během studia teologie se stal velkým ctitelem sv. Františka Xaverského, který byl vzorem jezuitských misionářů v zámoří. Podobně jako mnoho dalších studentů toužil jeho vzor následovat, a proto již v roce 1669

napsal první dopis generálnímu představenému s prosbou o vyslání do misií. Začal také žít velmi asketickým životem, aby se na strasti misionářské práce připravil. Když v roce 1670 vážně onemocněl, připisoval své uzdravení přímluvě sv. Františka. Složil také soukromý slib, že bude o vyslání do misií usilovat. Své prosby otci generálovi proto opakoval celý život. Celkem se jeho dopisů zachovalo více než dvacet. Poslední z nich napsal v roce 1701, tři roky před smrtí.

Představení ale jeho prosby nevyslyšeli. Důvodem bylo především jeho málo pevné zdraví – i mnohem statnější jezuité tehdy často nepřežili strastiplnou plavbu do zámoří, jako např. v roce 1671, kdy plavbu

do Číny nepřežil ani jeden ze dvou německých jezuitů, kteří tam byli vysláni. Dalším důvodem možná bylo i jeho nedostatečné vzdělání v jiných oborech (např. matematice), které by mohl v misiích uplatnit. Pouze jednou se schylovalo k tomu, že jeho prosbě bude vyhověno. V roce 1677 generál J. P. Oliva uvažoval, že jej pošle na misie v Brazílii, hornoněmecký provinciál však jeho vysláni ze zdravotních důvodů nedoporučil.

Služebník poutníků

Jeningenovým apoštolským působiš-
tům se tedy nestala Jižní Amerika, In-
die ani Čína, ale Ellwangen. První tři
roky působení v tomto městě se vě-
noval zejména poutníkům v kapli na
Schönenbergu. Bydlel v jezuitské kole-
ji ve městě, ale péči o poutníky měl
na starosti sám. Věnoval jim opravdu
celý čas. Vstával už o půlnoci, aby po
času věnovaném modlitbě už ve dvě
hodiny ráno šel do zpovědnice. Pro
nával kajčnicků zpovídal i dvanáct
hodin denně. V osm hodin míval
kázání, které obvykle trvalo hodinu,
a po něm sloužil mši svatou. Pak opět
zpovídal až do oběda. Po obědě vy-
učoval dvě hodiny katechismus, po
němž vedl pro poutníky rozzímavou
modlitbu růžence. Zbytek odpoledne
až do večere konal návštěvy u míst-
ních obyvatel, načež se opět vrátil do
zpovědnice, kde zpovídal dlouho do
noci.

Protože po roce Jeningenova půso-
bení počet poutníků nebývale vzrostl,

dostal na výpomoc ještě jednoho spo-
lubratra Georga Engela SJ. Také kaple
na Schönenbergu již nestačila počtu
lidí, proto pater Filip usiloval o stavbu
velkého kostela. Představoval si jej
jako svatyni v italském Loretu, která
je postavena nad loretánskou chýší.
Proto podobně usiloval, aby původní
kaple pro milostnou sošku Panny
Marie Foyenské byla zachována jako
součást nového chrámu. Jako vždy,
bylo těžké přesvědčovat dobrodince
a zejména vrchnost o vhodnosti za-
početí stavby. Nakonec k jejich pře-
svědčení pomohla typicky barokní
situace. Když byl jednoho večera otec
Jeningen na zámku probošta, knížete
J. Ch. Adelmanna, viděli z okna bouři,
která se hnala na město. Blesk zasáhl
dům u městské brány a hrozilo, že se
požár rozšíří. V té chvíli otec Filip pře-
svědčil knížete, aby slíbil Panně Ma-
rii, že kostel postaví, pokud uchrání
město před zkázou. Protože se oheň
skutečně nerozšířil, stala se stavba
nového kostela hotovou věcí.

Lidový misionář

Péči o poutníky se otec Jeningen
nakonec věnoval jen několik let –
v roce 1683 byl vystřídán a dostal
nové poslání. Stal se lidovým misio-
nářem v širokém okolí Ellwangenu.
Jezuitská kolej byla jeho základnou,
do které se vracel ze svých misijních
cest. Na výpravy po okolí se vydával
zásadně pěšky, tak jako jeho velký
vzor sv. František Xaverský. Během
let jeho akční rádius rostl, takže po-

Autorem moderního obrazu otce Jeningena je Gerhard Stock (*Repro drs.de*)

stupně působil ve čtyřech diecézích, jejichž území se u Ellwangenu stýkalo – augsburské, würzburgské, kostnické a eichstättské.

Všichni znali jeho postavu, když procházel krajem jako poutník: přes ramena měl přehozený krátký kožený plášť a v ruce držel poutnickou hůl, klobouk nikdy nenesl na hlavě, ale visel mu vzadu na ramenu připevněný kolem krku šňůrou, boty míval bez podrážky. Při svých výpravách neuplatňoval promyšlenou misijní strategii, ale dával se vést vnitřním vnuknutím, kdy a kam se vypraví.

Jednoduše učil základy křesťanské víry. Sám přitom žil podle toho, co kázal, takže byl pro své posluchače věrohodný a dokázal je přesvědčit, aby učinili Boha středem svého života, nebo jak sám říkal, aby si „vtiskli Boha, Ježíše a Pannu Marii do srdce“. Věnoval se nejen obyvatelům na venkově, ale také při návratech do Ellwangenu chodil do městského špitálu a věnoval se starým a nemocným v jejich domovech. O lásce k bližním nejen kázal, ale také ji uskutečňoval. Zároveň byl oblíbeným zpovědníkem studentů jezuitského gymnázia. To vše bylo důvodem, že mu lidé neříkali jinak než „dobrý otec Filip“.

Tato důvěra k otci Jeningenovi přetrvávala i po jeho smrti. Brzy se k jeho hrobu chodili lidé modlit s prosbou o přímluvu u Boha. Jeho beatifikační proces byl zahájen roku 1945, v roce 1989 mu byl přiznán titul „ctihodného Božího služebníka“. Papež František vydal 19. červa 2021 dekret, jímž uznal zázrak uzdravení na jeho přímluvu, který se stal v roce 1985. Mariánská svatyně na Schönenbergu je dodnes živým poutním místem.

Více se lze o otci Jenigenovi dočíst v publikaci *Spiritualita osobnosti doby německé reformace*, kterou v roce 2015 vydalo nakladatelství *Refugium*. Dodejme ještě, že Ellwangen je také spojen s křesťanstvím v našich zemích. Je to místo, kde byl vězněn sv. Metoděj, a proto bývá také cílem poutí českých krajanů v Německu.

Petr Havlíček SJ

Zrod Teilhardova myšlení

Pierre Teilhard de Chardin
Zrod myšlení.
Dopisy 1914–1919
 Malvern, Praha 2021, 338 s.
 ISBN 978-80-7530-361-5

Poznání Teilharda se děje díky korespondenci, opakuje znalec jeho díla Henri de Lubac. Přivítali jsme český překlad první série dopisů. Překladatelé Zrodu myšlení Tereza Hodinová a Jan Petříček dílo skvěle představili. Reálie z francouzského kulturního života jsou opoznámkované. Úhrnně sděleno: Texty dopisů posouvají dál, než si přeje v Radostné vědě Nietzsche, abychom byli šťastní, aby ti kolem nás seznali, že jsme radostní. Tuto naaranžovanou radost Teilhard nesdílí. Nesnáze nerozředuje do umělého optimismu.

Radost je vytrpěná. V jeho životě vítězila Pán a propady přiznává. Ač v textu dává nejdříve rady, pak je sám přijímá. To svědčí o vnitřní svobodě.

Dopisy z let, kdy sledujeme zápasy z války, nasazení v zákopech, přivádějí k jednomu porovnání. Stejný osud v následující válce postihl J. P. Sartra. V Sešitech z podivné války popisuje tytéž osudy vojáka, co Teilhard. Proč jeden podtrhává trapnost mezních momentů života a sobectví v náboženské praxi, zatímco jiný putuje směrem k Pánu, jenž s námi vše prožívá? Teilhard adresátce dopisů, sestřenici Margot, uvede: jde o milost zahlédnutí Pánovy přítomnosti.

Český text je důležitou pomůckou v naší teilhardiáně a solidním podnětem k duchovnímu životu. Zrod myšlení má uvést to, co je pro Teilharda podstatné: duchovní život a život třeba vědce nejsou dvě veličiny, ale jediná pouť. A je potřebné si o ní s někým vyprávět. Odtud vyrůstají dopisy. Jejich analýzu nalezneme i v českém překladu Syn země Idy Görresové. Proběhla nyní konference k jejímu jubileu. V příspěvku ředitelky nadace zaznělo, že se Ida vždy posunula duchovně dál, když si připomínala Margaretu. Kdo se zaobírá Teilhardem, duchovně pořád roste.

Michal Altrichter SJ

Anotace

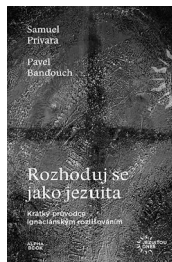

James Martin SJ

Modlitba pro začátečníky i mírně pokročilé

Karmelitánské nakl., Praha 2022, 160 s.
ISBN 978-80-7566-261-3

Jak se „správně“ modlit? Je nejlepší různec? Adorace Nejsvětější svátosti? Nebo snad četba Písma? A co modlitba vlastními slovy? Podle jezuity Jamese Martina je správný způsob ten, který nám vyhovuje nejlépe v daném čase a na daném místě. Bůh nám totiž vychází vstříc právě tam, kde se nacházíme. Držíte-li v ruce tuto knížku, znamená to, že jste setkání s Bohem v modlitbě otevření. Stejně jako Ježíšovi učedníci i my prosíme Boha, aby nás naučil modlit se. A věříme, že Bůh nám odpoví tak, aby nám pomohl, podnítil nás něco dělat – a třeba nás i překvapil.

Samuel Prívra
Pavel Bandouch

Rozhoduj se jako jezuita. Krátký průvodce ignaciánským rozlišováním

AlphaBook, Praha 2022, 124 s.
ISBN 978-80-88428-12-1

Umět se v životě správně rozhodovat vyžaduje v křesťanském pojetí tzv. rozlišování, tedy pozorné vnímání vnitřních hnutí v srdci, které vede k plnějšimu a autentičtějšimu životu. Pro správné rozlišování je potřeba, aby srdce, hlava a vůle spolu komunikovaly. Podobně jako ve sportu, v hudbě či při studiu cizích jazyků hrají zásadní roli praktická zkušenost a trénink. Jedním z těch, kteří v tomto „sportu“ dosáhli mistrovství, byl Ignác z Loyoly. Kniha je inspirovaná Ignácovými myšlenkami a nabízí srozumitelný a čtivý návod, jak se rozhodovat, aby každé naše rozhodnutí bylo co nejsvobodnějši a bylo požehnáním nejen pro nás, ale i pro ostatní.

Zprávy

Praha

■ 1. září se při pražském kostele sv. Ignáce z Loyoly konala přednáška s diskuzí na aktuální téma: „Jakou Evropu potřebujeme? Mezi válkou, hranicemi a evropskými hodnotami.“ Přednesl ji rakouský odborník na migraci Gerald Knaus, předseda organizace *Iniciativa pro evropskou stabilitu (European Stability Initiative)* se sídlem v Berlíně a se spolupracovníky po celé Evropě, který navštívil Prahu v rámci českého předsednictví Evropské unie.

Brno/Olomouc/Praha

■ Se zahájením nového akademického roku obnovila svoji činnost vysokoškolská společenství, ve kterých působí čeští jezuité. Brněnští studenti se sešli k první společné bohoslužbě v jezuitském kostele Nanebevzetí Panny Marie 12. září. V Olomouci se konala zahajovací studentská mše svatá 21. září v kostele Panny Marie Sněžné. Jejím hlavním celebrantem byl P. Marek Orko Vácha. Akademická farnost Nejsvětějšího Salvátora v Praze otevřela nový akademický rok bohoslužbou 4. října, mši svatou sloužil P. Tomáš Halík. Vysokoškoláci při pražském kostele svatého Ignáce slavili zahajovací mši svatou ve středu 5. října, jejím hlavním celebrantem byl P. Samuel Prívvara SJ.

Bílovice nad Svitavou

■ Místní farnost zorganizovala slavnostní posvěcení památníku bílovického rodáka a kněze P. Jana Rybáře SJ, které se uskutečnilo v sobotu 1. října. Program začal modlitbou u hrobu otce Rybáře na místním hřbitově, poté se konala slavnostní bohoslužba v kostele svatých Cyrila a Metoděje. Po jejím skončení byl na vnější stěně kostela posvěcen nápis upomínající na otce Rybáře. Hlavním celebrantem byl P. Tomáš Petráček.

Brno

■ V brněnském jezuitském kostele se v pátek 14. října konal Večer důvěry. Na program byly biblické úvody s diskuzními skupinkami a společná modlitba ve stylu Taizé. Večer se pořádal za podpory bratří komunity z Taizé a brněnských jezuitů, kteří poskytli svůj chrámový prostor. Večer byl obnovou dřívějšího záměru konat Večery důvěry v Brně každé dva roky.

Chlumek u Luže

■ V sobotu 17. září se uskutečnila po delší době, způsobené pandemií covidu, pouť spolupracovníků a přátel českých jezuitů. Cílem pouti bylo bývalé jezuitské poutní místo ve východních Čechách. Na akci se přihlásilo asi sto deset příznivců Tovaryšstva z míst, kde působí jednotlivé komu-

nity: z Prahy, Brna, Velehradu a Olomouce. Mši svatou celebrouval P. Michal Altrichter SJ, poutavé povídání o historii poutního místa pro změnu připravil P. Miroslav Herold SJ.

Olomouc

■ V sobotu 15. října v rámci Podzimního festivalu duchovní hudby zazněla v jezuitském kostele Panny Marie Sněžné duchovní díla polských a evropských skladatelů. Koncert byl spolufinancován Ministrem kultury a národního dědictví Polské republiky a pořádán ve spolupráci s Polským institutem v Praze a Institutem Adama Mickiewicze v rámci projektu Polská sezóna v Olomouci.

Svatý Hostýn

■ 10. září se v bazilice na Svatém Hostýně uskutečnil benefiční koncert, jehož výtěžek podpoří investice do dopravní obslužnosti a parkování na poutním místě. Pořadatelem byla Matice svatohostýnská, záštitu převzali Arcibiskupství olomoucké a pražský arcibiskup Jan Graubner. Jako interpreti vystoupili Marian Jurečka a Porta Benefica či mezinárodně uznávaný houslista Pavel Šporcl. Koncert obohatila i skupina mladých talentovaných hudebníků RB:ORCH & Radek Blahuš.

Piešťany

■ V exercičním domě v Piešťanech se od 7. do 13. října konalo setkání Jezuitské konference evropských provinciálů (JCEP). Přicestovalo patnáct provinciálů včetně slovenského Jozefa

Šofranka SJ a českého Petra Přádky SJ, dále prezident této konference Franck Janin SJ se svým sociem a tři regionální asistenti z Říma. Jezuitské provincie v Evropě jsou rozděleny do tří asistencí; česká i slovenská provincie patří do středovýchodní evropské asistence. Slovenský provinciál Jozef Šofranko SJ byl zvolen za jejího moderátora na příští tři roky. Další setkání provinciálů je naplánováno na duben 2023 a začne společnými exerciciemi v Británii.

Ružomberok

■ Ve dnech 23.–25. září se na chatě v Trlenské dolině konal česko-slovenský víkend pro zájemce o vstup do Tovaryšstva Ježíšova. Účastníci měli možnost seznámit se s formací v rámci jezuitského řádu, s jeho historií a aktuálním působením, ale i s duchovním dědictvím řádu, formou společné modlitby examen a meditace Písma svatého.

Boston

■ Dne 4. srpna vystoupil na univerzitě v Bostonu P. generál Arturo Sosa SJ s projevem ke shromáždění Mezinárodní asociace jezuitských univerzit. Zmínil ignaciánský pohled, který je smysluplný pro všechny členy univerzitních komunit, a orientaci zaměřenou na službu společnému dobru. Setkání mělo ambiciózní cíl: rozeznat konkrétní přínos, který mohou vysoké školy vedené Tovaryštvem nabídnout v tomto konkrétním okamžiku lidských dějin.

Evropa

■ Jezuitské provincie na území Evropy a Blízkého východu letos na podzim přijaly do noviciátů třicet dva mladých mužů. Je to stejný počet jako před rokem. Pro každého z nich je to zásadní moment dvouletého procesu rozlišování, který v každé provincii doprovázejí zkušenosti jezuité. Evropská oblast má nyní osm noviciátů – v Bilbau (Španělsko), Káhiře (Egypt), Coimbře (Portugalsko), Gdyni (Polsko), Janově (Itálie), Innsbrucku (Rakousko), Lyonu (Francie) a ve Splitu (Chorvatsko). Birminghamský noviciát, kam jsou vysíláni čeští a slovenští novicové, nemá letos žádné novice. Zmiňovaných třicet dva noviců se připojilo ke dvaceti čtyřem, kteří začínají druhý rok noviciátní formace. Celkem je to tedy padesát šest noviců.

Havana

■ V úterý 13. září musel kubánský provinciál P. David Pantaleón SJ ne dobrovolně opustit Kubu. Důvodem bylo neprodloužení jeho povolení k pobytu. P. Pantaleón pochází z Dominikánské republiky a na Kubě působil pět let. Zároveň byl předsedou Kubánské konference řeholníků a řeholnic (CONCUR). Během této doby doprovázel mnoho řeholníků a řeholnic a pomáhal v široké škále různých iniciativ, mimo jiné při doprovázení vězňů a jejich rodin. Protože nesouhlasil s požadavky kubánských úřadů, aby cenzuroval kritické politické komentáře jezuitských spolupracovníků i jezuitů na ostrově, bylo mu nejdříve

vyhrožováno neprodloužením víza. Navíc se osobně připojil k požadavku propuštění demonstrantů zatčených během sociálních protestů.

Lyon

■ Od 2. do 9. srpna se ve francouzském Lyonu konalo setkání jezuitských evropských noviciátů z Birminghamu, Innsbrucku a Lyonu. Bylo to první osobní setkání od vypuknutí pandemie covidu v roce 2020. Program probíhal v noviciátu Rue Sala v Lyonu a zahrnoval třídní návštěvu jezuitské komunity v Lalouvescu při kostele svatého Jana Františka Régis SJ. Za českou provincii se setkání účastnil P. Pavel Bačo SJ.

Madagaskar

■ Ve dnech od 5. do 15. října pobýval P. generál Arturo Sosa SJ na Madagaskaru, kde se zúčastnil shromáždění Jezuitské konference Afriky a Madagaskaru a vizitoval madagaskarskou provincii. Otce Sosu nejprve přijal provinciál P. Fulgence Ratsimbazafy SJ, který ho následně doprovázel při návštěvě různých apoštolských děl a jezuitských komunit.

Navan (Irsko)

■ V rámci Ignaciánského duchovního projektu pořádal ženský tým v exercičním centru nazvaném Studna letní duchovní obnovu pro ženy, které se zotavují ze závislosti a života v krátkodobých ubytovnách. Duchovní obnova kombinovala prvky ignaciánské spirituality a metody dvanácti kroků. Během víkendu byly účastnice spolu s týmem vyzvány, aby se podělily

o své osobní příběhy ve světle jejich vztahu s Bohem nebo Vyšší mocí a prosily o zvláštní milost, kterou by chtěly během duchovní obnovy společně získat.

Nur Sultan

■ V rámci třídní návštěvy Kazachstánu se papež František 15. září soukromě setkal s jezuitou. Přítomno bylo 19 z 25 jezuitů z celého „ruského regionu“, který zahrnuje Bělorusko, Rusko, Kyrgyzstán a Tádžikistán; v Kazachstánu jezuité nepůsobí. Podle P. Antonia Spadara SJ, který papeže doprovázel, šlo o „velmi bratr-

ské, uvolněné a upřímné setkání“, na němž diskutovali o současném geopolitickém rámci s velkým důrazem na pastorační rozměr.

Vitebsk

■ V sobotu 9. července byl v jezuitské farnosti svatého Ladislava v běloruském Vitebsku při slavnostní liturgii vysvěcen nově postavený kostel svatého Ignáce z Loyoly. Liturgii předsedal biskup vitebské diecéze Aleh Butkiewicz. Mši svatou s ním koncebroval provinciál velkopolské mazovské provincie P. Zbigniew Leczkowski SJ a dvacítko dalších kněží.

Objednejte si bulletin na adrese:

Bulletin Jezuité,
Křížkovského 2,
779 00 Olomouc

redakce@jesuit.cz,
tel.: 731 670 345

Podpořte nás darem na bankovní účet:

2020460003/6000, v.s. 104

Jubilea

P. František Hylmar	Praha	25. 3.	25 let kněžství
P. František Kuběna	Všemina	4. 3.	75 let
P. Vojtěch Suchý	Děčín	11. 3.	75 let
P. Ladislav Árvai	Brno	27. 3.	60 let
P. Jiří Hebron	Velehrad	24. 2.	45 let

Srdečně blahopřejeme

Seznam podporovatelů od 1. srpna do 19. října 2022

Géblovi, Litovel; Ing. Josef Zima; PhDr. Hana Topolánková, Praha 5; Ladislav Nevrkla; Petr Durna, MEngSc, Brno; Václav Zajíček; P. Miloslav Fiala OPraem, Praha; Širotníákoví, Olomouc; Ludmila Šabršulová, Brumov-Bylnice; Libor Vašek; Zdenka Hlaváčková; Jiříčkovi, Olomouc; René Lehovec, Praha; Radka Taucová

Všem dárcům upřímně děkujeme

*Hojnost radosti z příchodu Světa,
které rozhání každý stín a temnotu našich dní,
a stálou Boží ochranu v roce 2023
přejí jezuité*

Foto na třetí straně obálky:
Scéna Kristova narození v jezuitském kostele
Sant'Andrea al Quirinale, Řím. (Foto SJ)